Dziennik Urzędowy
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego

Nr 2 **Ł Ó D Ź, luty 1949 r.** **Rocznik IV**

T R E Ś Ć:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Poz. 37.

Odpis.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY
z dnia 6 sierpnia 1948 r.
(Nr III OK-3791/48
w sprawie egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych.

Na podstawie art. 4 dekretu z dnia 23 listopada 1945 r. o organizacji szkolnictwa w okresie przejściowym (Dz. U. R. P. Nr 2, z r. 1946, poz. 9) zarządzam co następuje:

§ 1. Celem umożliwienia zdobycia kwalifikacji zawodowych do nauczania określonych przedmiotów w szkołach i na kursach zawodowych osobom, które nie ukończyły studiów niezbędnych do uzyskania kwalifikacji w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 774), w brzmieniu rozporządzenia z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) — ustanawia się na czas do dnia 29 stycznia 1952 r. egzaminy państwowe przeprowadzane w myśl zasad niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Egzaminy państwowe, o których mowa w § 1 mogą być składane z następujących przedmiotów:

Grupa I: język polski, język rosyjski, język angielski, język francuski, język niemiecki, historia, nauka o Polsce i świecie współczesnym, geografia, matematyka, fizyka, chemia i biologia.

Grupa II: wszystkie przedmioty zaliczone w programach nauki poszczególnych szkół zawodowych do przedmiotów zawodowych i specjalnych za wyjątkiem zajęć warsztatowych oraz przedmioty pomocnicze nie wymienione w grupie I.

Nadto każdy kandydat obowiązany jest zdać egzamin dodatkowy z zakresu nauki o Polsce i świecie współczesnym.

§ 3. Egzaminy państwowe z przedmiotów zaliczonych w § 2 do grupy I przedmiotów, zdaje się przed Państwowymi Komisjami Egzaminacyjnymi właściwymi do przeprowadzenia uproszczonych egzaminów państwowych na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w myśl zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 7 lutego 1948 roku (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 4, poz. 53) i według programów obowiązujących przed tymi Komisjami z tą zmianą, że dopuszczenie do egzaminów będzie oceniane w myśl zasad niniejszego zarządzenia oraz, że świadectwo ze złożonego egzaminu będzie wystawione według wzoru załączonego do niniejszego zarządzenia.

Egzaminy z przedmiotów zaliczonych w § 2 do grupy II składa się przed Państwowymi Komisjami Egzaminacyjnymi powołanymi przez Ministra Oświaty przy Kuratoriach Okręgów Szkolnych i uczelniach wyższych w myśl programów ustalonych przez Ministra Oświaty. Państwowa Komisja Egzaminacyjna składa się z przewodniczącego, jego zastępcy lub zastępców oraz potrzebnej ilości członków.

§ 4. Świadectwo złożenia egzaminu państwowego z jednego lub kilku przedmiotów jest dowodem spełnienia w tym zakresie jednego z warunków potrzebnych do uzyskania dyplomu uprawniającego do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych.

§ 5. Warunki dopuszczenia do egzaminu, tryb działalności Państwowych Komisji Egzaminacyjnych oraz sposób przeprowadzenia egzaminów określa regulamin stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1948 r.

Minister

(—) Dr St. Skrzeszewski

Załącznik do zarządzenia Ministra Oświaty Nr III OK-3791/48.

REGULAMIN
egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych.

§ 1. Do egzaminu z jednego lub kilku przedmiotów mogą być dopuszczone osoby, które:

a) posiadają obywatelstwo polskie,
b) ukończyły co najmniej seminarium nauczycielskie, liceum ogólnokształcące pedagogiczne lub zawodowe, albo szkołę równorzędną,
c) odbyły przed zgłoszeniem się do egzaminu co najmniej 2-letnią praktykę pedagogiczną z zakresu przedmiotu lub przedmiotów, z których zamierzają składać egzamin w wymiarze nie mniejszym niż 6 godzin tygodniowo uznaną przez władzę szkolną za zadowalającą lub co najmniej 3-letnią praktykę zawodową nie nauczycielską z tego zakresu.

W przypadkach wyjątkowych może być dopuszczona do egzaminu osoba, która nie odpowiada warunkom, określonym w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu, o ile wykaże się długoletnią pracą nauczycielską lub odpowiednią praktyką zawodową nie nauczycielską.

§ 2. Nauczyciele czynni wnoszą podania o dopuszczenie do egzaminu przez dyrekcję szkoły i Kuratorium Okręgu Szkolnego do Ministerstwa Oświaty. Inne osoby wnoszą podania wprost do Ministerstwa Oświaty.

W podaniu należy wyraźnie określić z jakiego przedmiotu względnie przedmiotów zamierza kandydat składać egzamin oraz podać jakie posiada studia, praktykę zawodową nauczycielską i nie nauczycielską.

Do podania należy dołączyć:

a) metrykę urodzenia, b) dowód obywatelstwa polskiego, c) świadectwo ukończenia seminarium nauczycielskiego, liceum ogólnokształcącego, pedagogicznego lub zawodowego albo szkoły równorzędnej i ewentualnie świadectwo z ukończenia studiów wyższych, d) świadectwo odbytej praktyki pedagogicznej (w jakim czasie, jakich przedmiotów nauczał i w jakiej ilości godzin tygodniowo) wystawione przez odnośną dyrekcję szkoły, albo e) świadectwo odbytej

praktyki nauczycielskiej z zakresu przedmiotów, z których zamierza składać egzamin.

Dokumenty powinny być dołączone w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach.

§ 3. O dopuszczeniu do egzaminu decyduje Minister Oświaty.

Decyzja o dopuszczeniu do egzaminu wraz z dokumentami osobistymi danego kandydata Ministerstwo Oświaty przesyła do właściwej Państwowej Komisji Egzaminacyjnej zawiadamiając o tym równocześnie zainteresowanego.

§ 4. Opłaty za egzaminy zostaną ustalone oddzielnie.

§ 5. Egzaminy z przedmiotów wymienionych w grupie II § 2 zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 6 sierpnia 1948 r. Nr III OK-3791/48 składane są przed Komisjami Egzaminacyjnymi zorganizowanymi przy uczelniach wyższych i Kuratoriach Okręgów Szkolnych w myśl zasad niniejszego regulaminu.

Minister Oświaty może wyznaczyć swego delegata do każdej z Komisyj na prawach członka Komisji — celem przeprowadzenia przede wszystkim egzaminu dodatkowego z nauki o Polsce i świecie współczesnym.

§ 6. Egzamin dzieli się na dwie części: a) egzamin piśmienny i b) egzamin ustny.

Egzamin piśmienny odbywa się pod nadzorem i obejmuje jedn temat wybrany przez kandydata spośród dwóch mu przedstawionych.

Na opracowanie tematu przeznacza się 6 godzin.

Jako egzamin piśmienny z niektórych przedmiotów może służyć wykonanie pracy konstrukcyjnej lub laboratoryjnej. Czas wyznaczony na wykonanie takiej pracy nie może przekraczać 8 godzin.

Przy egzaminie piśmiennym wolno używać kandydatowi tylko środków pomocniczych wskazanych przez Komisję. Przekroczenie tego przepisu może pociągnąć za sobą usunięcie kandydata od zdawania egzaminu w danym terminie.

§ 7. O dopuszczeniu do egzaminu ustnego decyduje Komisja na podstawie wyniku egzaminu piśmiennego.

Egzamin ustny musi się odbyć w tym terminie egzaminacyjnym i przed tą samą Komisją, co egzamin piśmienny.

§ 8. Przy egzaminie ustnym kandydat powinien — oprócz znajomości przedmiotu, wykazać także znajomość zasad dydaktyki tego przedmiotu.

§ 9. Kandydaci, którzy nie ukończyli polskiej szkoły średniej powinni wykazać, że nie tylko władają poprawnie językiem polskim, ale nadto zdać osobno egzamin z języka polskiego, z historii i geografii Polski w zakresie programu gimnazjum ogólnokształcącego, traktowanym razem jako jeden przedmiot egzaminacyjnym.

Komisja może w przypadkach zasługujących na uwzględnienie zwolnić kandydata od tego egzaminu.

§ 10. Egzamin ustny trwa z jednego przedmiotu najwyżej godzinę.

§ 11. Z przebiegu egzaminu prowadzi się protokół, który podpisują przewodniczący, delegat Ministra i egzaminatorowie. Decyzja co do ostatecznego wyniku egzaminu zapada większością głosów przy uwzględnianiu zarówno wyniku egzaminu piśmiennego jak i ustnego.

Decyzję ogłasza się kandydatowi zaraz po egzaminie.

§ 12. W razie ujemnego wyniku egzaminu kandydat może się zgłosić ponownie do egzaminu z tego samego przedmiotu nie wcześniej niż po upływie czasu wyznaczonego przez Komisję.

Jeżeli ujemny wynik dotyczy tylko egzaminu dodatkowego z nauki o Polsce i świecie współczesnym lub też egzaminu dodatkowego o którym mowa w § 9, powtórny egzamin obejmuje wyłącznie egzamin dodatkowy z nauki o Polsce i świecie współczesnym lub egzamin dodatkowy określony w § 9.

Zgłaszając się do ponownego egzaminu kandydat powinien wnieść ponownie przepisaną opłatę egzaminacyjną.

§ 13. Program egzaminu z poszczególnych przedmiotów zostanie ogłoszony oddzielnie.

§ 14. Kandydat, który złożył egzamin z wynikiem pomyślnym otrzymuje świadectwo według wzoru załączonego do niniejszego regulaminu.

Załącznik do zarządzenia Ministra Oświaty (Nr III OK-3791/48).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna

przy ______________________

w ______________________

DYPLOM

Ob. ____

urodzon___ dnia ______________________ roku ______________________

w ______________________ pow. ______________________

złożył przed Państwową Komisją Egzaminacyjną przy ______________________

______________________ w ______________________

powołaną na podstawie zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 6 sierpnia 1948 r. w sprawie egzaminów państwowych dla nauczycieli szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr , poz.

egzamin z ____

____

z wynikiem ____

Dyplom niniejszy jest dowodem spełnienia w zakresie przedmiotu, z którego złożono egzamin, jednego z warunków potrzebnych do uzyskania kwalifikacji zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21.X. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976).

Członkowie
Komisji Egzaminacyjnej

Przewodniczący
Komisji Egzaminacyjnej

Ministerstwo Oświaty
z dnia 20 sierpnia 1948 r.
Nr III OK-3791/48

Egzaminy państwowe dla nauczycieli szkół zawodowych.

— do wiadomości.

Otrzymują: Kuratoria Okręgów Szkolnych, Komisja Organizacyjna Liceum Warmińsko-Mazurskiego.

Dyrektor Departamentu
(—) A. Tatoń

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO
z dnia 7 września 1948 r.
(Nr III.-21044/48)

OKÓLNIK Nr 188.

— do wiadomości.

Otrzymują: wszystkie szkoły i kursy zawodowe w Okręgu.

Naczelnik Wydziału
(—) inż. J. Alichniewicz

Poz. 38.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY
z dnia 4 września 1948 r.
(Nr I PB-20547/48)

wydane w porozumieniu z Przewodniczącym Podkomitetu Inwestycyjnego o sprawozdawczości inwestycyjnej.

§ 1. Zgodnie z uchwałą Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 1948 r. wprowadza się sprawozdawczość inwestycyjną dla inwestycyj wykonywanych w ramach Państwowego Planu Inwestycyjnego w części 16 — Ministerstwa Oświaty.

§ 2. Jednostkami sprawozdawczymi są:
a) inwestor,
b) organ nadzoru pośredniego,
c) organ nadzoru centralnego.

§ 3. (1) Inwestorem jest ten urząd, który bezpośrednio wydatkuje uruchomione do jego dyspozycji środki inwestycyjne.

(2) Będą to w zasadzie władze szkolne I instancji (Inspektoraty Szkolne, dyrekcje szkół itp.), o ile w myśl postanowień zawartych w punkcie 2 b § 7 Instrukcji Ministerstwa Skarbu w sprawie postępowania z kredytami inwestycyjnymi: Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 51 z dnia 30.VI.1948 r.) zostały uruchomione do ich dyspozycji przez władze II instancji (Kuratorium) kredyty inwestycyjne.

(3) W odniesieniu do inwestycyj, pokrywanych bezpośrednio przez władze II lub III instancji, inwestorem jest dana władza, np. Kuratorium, Wydział Zaopatrzenia Ministerstwa itp.

§ 4. Inwestor obowiązany jest sporządzić co miesiąc raport inwestycyjny (wzór 1) zgodnie z instrukcją zamieszczoną na drugiej stronie formularza i przesłać najpóźniej 3-go dnia po upływie miesiąca sprawozdawczego do:

a) organu nadzoru pośredniego, a w wypadku rozliczenia się z kredytów inwestycyjnych bezpośrednio wobec Ministerstwa, do organu nadzoru centralnego (§ 8),

b) oddziału banku finansującego inwestycje.

Trzeci egzemplarz zachowuje w aktach.

§ 5. (1) Inwestorzy obowiązani są — dla wszystkich inwestycyj przez nich wykonywanych, a objętych częścią 16 P. P. I. — sporządzać jeden wspólny raport inwestycyjny (wzór 1), podając w rubryce III liczbę Działu, Rozdziału i Paragrafu, z których dokonano inwestycyj.

(2) Inwestorzy wykonujący ponadto inwestycje objęte innymi niż część 16 częściami P.P.I., składają dla inwestycyj objętych tymi innymi częściami Planu oddzielne raporty inwestycyjne, sporządzone według wymagań organów nadzoru centralnego, właściwych dla danych części Planu.

(3) Na pierwszej stronie raportu inwestycyjnego (wzór 1) należy zamieścić dane, obrazujące wykonanie Państwowego Planu Inwestycyjnego, natomiast dane o inwestycjach pozaplanowych (zużycie środków finansowych, nie objętych Planem na inwestycje planowane, oraz wykonywanie pozaplanowych inwestycyj ze środków nie objętych Planem) należy umieścić na odwrocie formularza w rubryce XIII „uwagi".

(4) W rubryce XIII „uwagi" inwestor powinien również zamieścić dane i informacje zgodnie z instrukcją wydrukowaną na formularzu,

a ponadto powinien scharakteryzować wydatki inwestycyjne, w szczególności, na co poszczególne kwoty wydatkowano, np. na meble i urządzenie, na pomoce naukowe, na wyposażenie warsztatów, w ramach ośrodków rolnych na zakup koni, traktorów, inwentarza martwego i środków transportowych, na remont budynków, na produkcję roślinną, na produkcję zwierzęcą, w ramach zakładów przemysłowych (graficznych) na środki transportowe, na odbudowę budynków fabrycznych, zakup maszyn i urządzeń. Odnośnie odbudowy budynków należy przynajmniej w raportach za miesiące kwartalne (marzec, czerwiec i wrzesień) podać podział nakładów finansowych na budownictwo według podziału podanego w § 13. Odnośnie danych rocznych (za grudzień) zostanie wydane osobne zarządzenie.

(5) W miesiącach, w których wykonywane są jednocześnie inwestycje objęte planami inwestycyjnymi z dwóch lat (np. w pierwszym kwartale 1949 r. mogą być wykonywane inwestycje z planu na 1948 r. i z planu na 1949 r.), należy zestawiać oddzielne raporty dla każdego Planu.

(6) Fakt, że w ciągu miesiąca nie zaszły żadne zmiany w stosunku do sprawozdania złożonego za miesiąc poprzedni, nie zwalnia od obowiązku złożenia sprawozdania za ostatni miesiąc sprawozdawczy.

§ 6. Organem nadzoru pośredniego jest w zasadzie władza II instancji.

§ 7. (1) Organ nadzoru pośredniego sporządza zbiorczy raport liczbowy (wzór 2), polegający na zestawieniu i zsumowaniu sum ogólnych z raportów inwestycyjnych (wzór 1), przysłanych przez inwestorów, podlegających danemu organowi nadzoru pośredniego.

(2) O ile organ nadzoru pośredniego jest jednocześnie inwestorem w pojęciu § 3 ust. (3), wówczas wypełnia on raport inwestycyjny (wzór 1), obejmując nim własne inwestycje i sumy ogólne tego raportu obejmując je własnym zbiorczym raportem liczbowym (wzór 2) narówni z sumami z raportów inwestorów podległych.

(3) Organ nadzoru pośredniego przesyła zbiorczy raport liczbowy najpóźniej w 15 dni po upływie miesiąca sprawozdawczego do:

a) organu nadzoru centralnego tj. Ministerstwa Oświaty.

b) Biura regionalnego C. U. P., właściwego terytorialnie dla siedziby organu składającego sprawozdanie.

Trzeci egzemplarz zachowuje w aktach.

§ 8. (1) Organem nadzoru centralnego jest Ministerstwo Oświaty, Wydział Planowania i Budżetu.

(2) Wydział Planowania i Budżetu sporządza zbiorczy raport liczbowy (wzór 2) na podstawie sporządzonych przez organy nadzoru pośredniego zbiorczych raportów liczbowych i raportów inwestycyjnych (wzór 1) tych inwestorów, którzy nie mają organów nadzoru pośredniego i składają owe raporty bezpośrednio Ministerstwu **Oświaty**.

(3) Zbiorcze raporty liczbowe Wydziału Planowania i Budżetu mają objąć dane sumaryczne o wszystkich inwestycjach części 16 P.P.I.

(4) Wydział Planowania i Budżetu przesyła zbiorczy raport liczbowy najpóźniej w 20 dni po upływie miesiąca sprawozdawczego do:

a) Centralnego Urzędu Planowania, Departament Koordynacji 2 egzemplarze,

b) centrali banku finansującego inwestycje 1 egzemplarz.

Czwarty egzemplarz pozostaje w aktach.

§ **9.** (1) W przypadku nie otrzymania na czas raportów inwestycyjnych od inwestorów organy nadzoru są obowiązane sporządzać zbiorcze raporty liczbowe w przepisanym terminie, przyjmując dla jednostek, które nie nadesłały materiałów, stan poprzedniego miesiąca (tak, jakby w miesiącu sprawozdawczym nie nastąpiły żadne zmiany), przy czym fakt ten należy zaznaczyć w uwagach w odpowiednim wierszu na drugiej stronie formularza.

(2) O ile zbiorcze raporty liczbowe, zawierające częściowo stan z poprzedniego miesiąca zostały w przepisowym terminie przesłane organom nadrzędnym, wówczas należy uzyskać brakujące dane do terminu przewidzianego na sporządzanie analiz i przesłać ponownie wypełniony zbiorczy raport liczbowy (ale tym razem oparty w całości na materiale za miesiąc sprawozdawczy) łącznie z analizą.

§ **10.** Sprawozdania inwestycyjne, dając obraz stopnia wykonania planu na dzień sprawozdawczy pod względem finansowym, technicznym i realności, stanowią nie tylko materiał, pozwalający właściwym organom nadzoru na sporządzanie sprawozdawczości zbiorczej dla ich zasięgu działania, lecz ponadto zobiwązuje właściwe organy do wydania natychmiastowych zarządzeń w celu zlikwidowania ujawnionych przez sprawozdawczość odchyleń od właściwego wykonywania planu, albo też podjęcia kroków u czynników, od pracy których jest zależne wykonywanie planu, w celu usunięcia nasuwających się trudności.

§ **11.** Organy nadzoru pośredniego i centralnego obowiązane są sporządzać co miesiąc—analizy z przebiegu inwestycyj i akcji oszczędnościowej.

§ **12.** Analizy z przebiegu inwestycyj i akcji oszczędnościowej powinny obejmować:

a) uzasadnienie i omówienie możliwości (tendencji) realizacji planu, w zakresie finansowym, technicznym i realności na podstawie zbiorczych raportów liczbowych;

b) charakterystykę realizacji planu na odcinkach ważniejszych, wybranych (sztandarowych) obiektów inwestycyjnych;

c) omówienie wydanych zarządzeń oszczędnościowych i ich skuteczności oraz innych zarządzeń lub czynności podjętych w myśl § 10.

13. (1) Analizy kwartalne (za miesiące marzec, czerwiec i wrzesień) powinny ponadto obejmować dane o wysokości nakładów finansowych na budownictwo w ścisłym znaczeniu,

tj. na budownictwo naziemne z szacunkowym podziałem na grupy w rozumieniu Intrukcji Inwestycyjnej na rok 1949 (Zarządzenie Prezesa C. U. P. z dnia 15 maja 1948 r. §§ 8 — 13), a mianowicie:

na budownictwo:
a) przemysłowe,
b) wiejskie,
c) komunikacyjne,
d) obrotu towarowego,
e) mieszkaniowo-administracyjne i użyteczności publicznej,
f) socjalne.

(2) Odnośnie analiz rocznych (za grudzień) zostanie wydane osobne zarządzenie.

§ 14. (1) Tryb przesyłania analiz organom nadrzędnym jest taki sam, jak zbiorczych raportów liczbowych.

(2) Termin przesyłania analiz obowiązuje:
a) dla organu nadzoru pośredniego — 25 dni,
b) dla organu nadzoru centralnego — 35 dni,
po upływie miesiąca sprawozdawczego.

§ 15. (1) Pierwsze sprawozdanie inwestycyjne według wymagań niniejszego zarządzenia obejmuje łącznie okres trzech kwartałów (styczeń — wrzesień) 1948 r. i mają być sporządzone w następujących terminach:

A. Raporty liczbowe.

a) inwestorzy sporządzają raport inwestycyjny (wzór 1) do dnia 10 października,

b) organy nadzoru pośredniego sporządzają zbiorcze raporty liczbowe (wzór 2) do dnia 20 października,

c) organ nadzoru centralnego sporządza zbiorczy raport liczbowy (wzór 2) do dnia 30 października;

B. Analizy.

d) organy nadzoru pośredniego sporządzają analizy do dnia 5 listopada,

e) organ nadzoru centralnego sporządza analizę do dnia 15 listopada.

(2) Dla sprawozdań za październik 1948 r. i następne miesiące obowiązują terminy ustalone w §§ 3, 7 ust. (3), 8 ust. (4) i 14 ust. (2).

§ 16. (1) O terminie wysłania sprawozdania (raportu, analizy) świadczy data stempla pocztowego lub pokwitowania w książce doręczeń.

(2) W wypadku nie złożenia przez inwestora sprawozdania, bank finansujący inwestycje może zawiesić za zgodą organu nadzoru wypłaty kredytów inwestycyjnych do czasu złożenia raportów.

§ 17. Formularze raportów inwestycyjnych (wzór 1) i zbiorczych raportów liczbowych (wzór 2) dostarcza Centralny Urząd Planowania na żądanie organu nadzoru centralnego.

Formularze raportów inwestycyjnych zostaną rozesłane przez Ministerstwo po otrzymaniu ich z C. U. P.

Minister Oświaty
(—) Dr St. Skrzeszewski

Poz. 39.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 9 września 1948 r.
(Nr VI DK-1934/48)

w sprawie organizacji i działalności ośrodków dydaktyczno-naukowych.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Powołuję do życia Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe.

§ 2. Polecam stosowanie instrukcji o organizacji i działalności ośrodków dydaktyczno-naukowych.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w sprawach objętych niniejszym zarządzeniem, a w szczególności Rozp. z dnia 26 lipca 1938 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 220) dotyczące ognisk metodycznych oraz Instrukcja w sprawie organizacji Pracowni Dydaktyczno-Naukowych z dnia 9.XI. 1946 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 11, poz. 337).

Minister Oświaty
(—) Dr St. Skrzeszewski
Minister Oświaty

Załącznik do zarządzenia Min. Oświaty z dnia 9 września 1948 r. (Nr VI DK-1934/48).

INSTRUKCJA

o organizacji i działalności ośrodków dydaktyczno-naukowych.

1. Celem unormowania i zespolenia wysiłków szerokich rzesz nauczycielskich w jak najskuteczniejszym przeprowadzeniu reformy szkolnej, oraz w ciągłym doskonaleniu zawodowych czynnych pracowników oświatowych, tworzy się dla przedmiotów nauczania objętych programem szkoły ogólnokształcącej trójstopniową organizację ośrodków dydaktyczno-naukowych:

a) Centralne Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe, organizowane przez Ministerstwo Oświaty,

b) Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe, organizowane przez Kuratoria Okręgów Szkolnych na podstawie decyzji Ministerstwa Oświaty,

c) Rejonowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe, organizowane za zgodą Ministerstwa Oświaty przez Kuratorium Okręgu Szkolnego na wniosek Kierowników Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych przedłożony w porozumieniu z zainteresowanymi terytorialnie inspektoratami szkolnymi.

2. Na terenie każdego Kuratorium Okręgu Szkolnego powinien powstać jeden okręgowy Ośrodek Dydaktyczno-Naukowy dla danego przedmiotu.

3. Na czele każdego Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego stoi kierownik Ośrodka, wybitny fachowiec danego przedmiotu nauczania, który dobiera sobie w razie potrzeby odpowiednie siły pomocnicze. Kierowników Centralnych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych powołuje bezpośrednio Ministerstwo Oświaty, kierowników Okręgowych i Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych powołuje Ministerstwo na wniosek Kuratora danego Okręgu Szkolnego, przedstawiony w porozumieniu z odnośnymi kierownikami Centralnych Ośrodków.

Zniżka godzin przysługująca kierownikom Centralnych, Okręgowych i Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych zostanie określona osobnym zarządzeniem.

4. Centralne Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe oddziaływują w kierunku:

a) podniesienia poziomu i wyników nauczania w zakresie danego przedmiotu w szkołach wszelkich typów,

b) doskonalenia drogą: instrukcji, wzajemnych kontaktów i samokształcenia nauczycieli wszelkich typów szkół zarówno pod względem przedmiotowym, jak i metodyczno-dydaktycznym.

Centralne Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe skupiają wybitnych metodyków naukowców i praktyków danego przedmiotu, przy ich pomocy opracowują wytyczne i organizują zgodnie z intencjami Ministerstwa pracę Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych.

5. Do zakresu działania kierownika Centralnego Ośrodka należy:

a) czuwanie nad całością działalności wszystkich Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych danego przedmiotu nauczania,

b) organizowanie w porozumieniu z właściwym Kuratorium Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych, uzgadnianie z kierownikiem Okręgowego Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego i władzami kuratoryjnymi potrzeby powstania Rejonowych Ośrodków oraz opiniowanie nadesłanych przez Kuratoria w tej sprawie wniosków,

c) organizowanie centralnej akcji zmierzającej w kierunku podniesienia poziomu naukowego i metodycznego danego przedmiotu,

d) informowanie w kwestiach programowych, wydawniczych, zaopatrzenia w pomoce szkolne Ośrodków terenowych i o wynikach prac dokonanych przez Ośrodki Centralne,

e) zbieranie dzieł naukowych i metodycznych, oraz wszelkich naukowych pomocy umożliwiających badanie podstaw nauczania, informowanie ogółu nauczycielstwa o wynikach tych prac za pośrednictwem biuletynu,

f) współpraca z towarzystwami naukowymi,

g) współpraca z czasopismami fachowymi,

h) współpraca z Komisjami Przedmiotowymi Ocen Pomocy Szkolnych,

i) współpraca w organizowaniu kursów nauczycielskich,

j) instruowanie i udzielanie odpowiedzi na zapytania zgłaszane ze strony władz szkolnych, dyrekcji szkół i nauczycieli w sprawach nauczania danego przedmiotu z wyłączeniem opiniowania pracy poszczególnych nauczycieli w szkole,

k) organizowanie konferencji i zjazdów specjalistów w zakresie danego przedmiotu nauczania,

l) wyjazdy w teren dla instruowania, zbierania doświadczeń i kontroli pracy Okręgowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych,

ł) inicjowanie i organizowanie badań w zakresie dydatyki nauczania danego przedmiotu,

m) planowe i systematyczne obserwowanie możliwości i najlepszych sposobów realizowania programów, osiąganych wyników, oraz stosowanych metod pracy przez zbieranie materiałów z własnej praktyki oraz przez udział w konferencjach Ośrodków, zebraniach fachowych, podczas zwiedzania szkół, obserwacji egzaminów, za pośrednictwem ankiet, prasy fachowej itd.

6. Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe skupiają naukowców, metodyków i nauczycieli danego przedmiotu działających na terenie Okręgu bez względu na wykształcenie, kwalifikacje i typ szkoły, w której pracują.

Drogą wzajemnych kontaktów, wzajemnej koleżeńskiej pomocy, drogą dzielenia się doświadczeniami naukowymi zmierzają do podniesienia poziomu nauczania danego przedmiotu.

Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe mają za zadanie współpracę z Centralnym Ośrodkiem Dydaktyczno-Naukowym i z Kuratorium w systematycznym podnoszeniu poziomu naukowego i metodycznego nauczycieli, szkół ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, zakładów wychowawczych itp. drogą:

a) wymiany i upowszechnienia doświadczeń i prób w pracy szkolnej,

b) organizowanie samokształcenia,

c) wzbogacanie literatury metodycznej,

d) planowanie pracy metodycznej,

e) organizowanie kursów, konferencji i dyskusji,

f) organizowania wzorowych pracowni szkolnych.

7. Do zakresu działania kierownika Okręgowego Ośrodka Dydaktyczno-Naukowego należy:

a) organizowanie i czuwanie nad pracą istniejących lub powstających Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych,

b) organizowanie akcji zmierzającej w kierunku podniesienia poziomu naukowego i metodycznego danego przedmiotu przez zbieranie, przekazywanie i upowszechnianie cennych doświadczeń w pracy szkolnej,

c) omawianie programów nauczania w dostępnej prasie,

d) organizowanie zjazdów i konferencji oraz lekcji przykładowych, pokazów pomocy naukowych itd.,

e) współdziałanie w pracach konferencji rejonowych ZNP,

f) instruowanie o możliwościach i wykorzystaniu pomocy szkolnych i naukowych oraz ocena tych pomocy,

g) opieka nad zaopatrzeniem szkół w pomoce szkolne i naukowe,

h) opiniowanie działalności podległych Rejonowych Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych i występowanie w sprawie powołania nowych,

i) inicjowanie i prowadzenie prac badawczych w zakresie dydaktyczno-naukowym, a w szczególności nad realizacją programów nauczania w Okręgach,

j) udzielanie odpowiedzi na zapytania zgłaszane przez władze szkolne, dyrekcje danego przedmiotu oraz odwiedzanie lekcji i udzielanie porad nauczycielom z wyłączeniem opiniowania ich pracy w szkole,

k) projektowanie i współdziałanie z władzami szkolnymi przy organizowaniu kursów dydaktyczno-naukowych dla nauczycieli.

8. Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe dla poszczególnych przedmiotów obejmują swoim zasięgiem cały teren danego Okręgu Szkolnego.

Wybór punktu, w którym ma być zorganizowany Okręgowy Ośrodek danego przedmiotu zależy od warunków, jakie są potrzebne dla należytego funkcjonowania Ośrodka. Mianowicie: odpowiedni lokal, możliwości współpracy z towarzystwami, instytucjami i zakładami naukowymi, z muzeami, ośrodkami przemysłowymi lub rolnymi, ogrodami botanicznymi, konserwatoriami muzycznymi, z ośrodkami wychowania fizycznego.

Ponieważ Okręgowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe mają służyć nauczycielstwu wszystkich typów szkół, praca w Ośrodkach winna odbywać się na zebraniach plenarnych, gdzie poruszanę będą bądź zagadnienia interesujące wszystkich nauczycieli danego przedmiotu, bądź zagadnienia specjalne skupiające nauczycieli pewnego typu szkoły, względnie określonego poziomu nauczania.

Działalność każdego Ośrodka winna być oparta na jak najszerszej współpracy z wyżej wspomnianymi czynnikami, a przede wszystkim ze Związkiem Nauczycielstwa Polskiego. Kierownicy Ośrodków winni utrzymać najżywszy kontakt z Komisjami Konferencji Rejonowych, w szczególności przez uzgadnianie organizacji, planowanie kierunku dydaktyczno-naukowego, oraz dobieranie prelegentów z zakresu poszczególnych specjalności na konferencje rejonowe.

9. Rejonowe Ośrodki Dydaktyczno-Naukowe są organizowane przez Kuratoria Okręgów Szkolnych na wniosek kierowników Okręgowych Ośrodków dla zrealizowania w obrębie swojego rejonu celów ustanowionych dla Okręgowych Ośrodków z wyjątkiem zawartych w punkcie 7 a).

Rejon obejmuje jeden lub kilka powiatów.

10. Ośrodki Okręgowe lub rejonowe są organizowane na terenie poszczególnych Kuratoriów w porozumieniu z kierownikami odpowiednich Centralnych Ośrodków, a tworzenie ich będzie odbywało się stopniowo, w miarę jak zaistnieją odpowiednie warunki personalne, lokalowe i budżetowe.

11. W celu umożliwienia należytego działania Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych Ministerstwo uwzględni w budżecie corocznym sumy na wydatki organizacyjno-administracyjne i na urządzenie Ośrodków. Ministerstwo będzie przekazywać w określonych terminach za pośrednictwem Kuratoriów odpowiednie fundusze na ten cel. Kuratoria przekażą poszczególnym Ośrodkom kwoty według rozdzielnika zaprojektowanego przez Kuratorium i zatwierdzonego przez Ministerstwo.

12. Kierownicy Centralnych Ośrodków podlegają bezpośrednio Ministerstwu Oświaty, kierownicy Okręgowych i Rejonowych Ośrodków—Kuratorium.

13. W celu uzgodnienia ogólnych wytycznych działalności Ośrodków ze specjalnymi potrzebami terenu odbywa się raz do roku w każdym Kuratorium konferencja kierowników wszelkich Ośrodków Okręgowych i Rejonowych z udziałem przedstawiciela Ministerstwa Oświaty.

14. Celem uzgodnienia działalności wszystkich ośrodków danego przedmiotu nauczania kierownik Centralnego Ośrodka odpowiedniego przedmiotu w miarę potrzeby zwołuje w terminie określonym przez Ministerstwo Oświaty zjazdy kierowników Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych.

15. Odnośnie Okręgowych i Rejonowych Ośrodków wychowania fizycznego zostaną wydane oddzielne instrukcje.

16. Opiekę i kontrolę Ośrodków Dydaktyczno-Naukowych na terenie Kuratorium sprawuje naczelnik wydziału wzgl. wizytator wyznaczony w ty mcelu przez Kuratora Okręgu Szkolnego.

17. Odnośnie Centralnych, Okręgowych i Rejonowych Ośrodków przedmiotów zawodowych obowiązuje Instrukcja z dnia 12.II. 1947 r. (Nr III OK-494/47) w sprawie organizacji ośrodków dydaktyczno-naukowych w szkolnictwie zawodowym (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 2, poz. 45).

Poz. 40.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 11 grudnia 1948 r.
(Nr 7002/48)

w sprawie Państwowego Instytutu Robót Ręcznych w Bielsku.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ust. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Znosi się rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 26 kwietnia 1946 r. (Nr II KN-1811/46) o zaliczeniu Państwowego Instytutu Robót Recznych w Bielsku do kategorii szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. Ośw. 1946 Nr 4, poz. 110).

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z ważnością od dnia 1 września 1948 roku.

Minister Oświaty
(—) **Dr St. Skrzeszewski**

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

Sprawa: Państwowy Instytut Robót Recznych w Bielsku. (Nr IV-35896/48)

— do wiadomości.

Naczelnik Wydziału
(—) **W. Wacławski**

Poz. 41.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY z dnia 22 grudnia 1948 r. ((Nr I. Pers. 35152/48/48). w sprawie zakazu pobierania przez nauczycieli dopłat z funduszów organizacyj rodzicielskich związanych ze szkołą.

Utrzymująca się dotychczas w terenie praktyka pobierania przez nauczycieli dopłat z funduszów organizacyj rodzicielskich, działających przy szkołach, wytworzyła stan wysoce niezdrowy. Praktyka ta jest dla nauczycieli upokarzająca, denerwuje jego godność zawodową i uzależnia od czynników obcych lub nawet wrogich ideologii Ludowej Polski.

Szerokie rzesze nauczycielstwa już od dawna domagały się zlikwidowania tego stanu rzeczy a wyrazem tego była również uchwała Krajowej Konferencji Aktywu Związku Nauczycielstwa Polskiego powzięta na posiedzeniu w dniach 10, 11 grudnia 1948 roku.

Obowiązująca od 1 stycznia 1949 r. reforma płac nauczycielskich umożliwiła całkowicie zlikwidowanie dotychczasowej praktyki pobierania przez nauczycieli dopłat pieniężnych czy innych świadczeń rodzicielskich.

Biorąc powyższe pod uwagę i realizując życzenia szerokich rzesz nauczycielskich zarządzam co następuje:

1. Poczynając od dnia 1 stycznia 1949 roku zabrania się nauczycielom pobierania jakichkolwiek dopłat pieniężnych lub innych świadczeń od organizacyj rodzicielskich związanych ze szkołą.

2. Zakaz ten dotyczy nauczycieli wszystkich typów szkół.

3. Ob. Ob. Kuratorzy wydadzą niezwłocznie polecenia zmierzające do realizacji niniejszego zarządzenia oraz dopilnują ścisłego ich wykonania. Zarządzenie niniejsze należy podać do wiadomości wszystkim nauczycielom, kierownikom i dyrektorom szkół z podkreśleniem, że za ścisłe przestrzeganie postanowień niniejszego zarządzenia na terenie szkół kierownicy i dyrektorzy szkół są osobiście odpowiedzialni. Zarządzenie niniejsze należy również podać do wiadomości Komitetom Rodzicielskim i organizacjom społecznym współpracującym ze szkołą.

4. Naruszenie postanowień niniejszego zarządzenia traktowane będzie jako występek służbowy pociągający jak najostrzejsze konsekwencje służbowe aż do dyscyplinarnego wydalenia ze służby nauczycielskiej.

Minister Oświaty
(—) **Dr St. Skrzeszewski**

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

(Nr O. 36581/48)

Sprawa: zakaz pobierania przez nauczycieli dopłat z funduszów organizacyj rodzicielskich związanych ze szkołą.

Podając powyższe do wiadomości i ścisłego wykonania, jednocześnie przypominam okólnik Nr 245 z dnia 27.XII. 1948 r. O. 36354/48 i uchwałę Z. N. P. w tejże sprawie zamieszczoną poniżej.

Kurator
(—) **Mgr. E. Seniów**

UCHWAŁA

Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. zebrana na nadzwyczajnym posiedzeniu w dniu 10.XII. 1948 r. składa hołd ludowi pracującemu miast i wsi, który pod kierownictwem jednoczących się partyj robotniczych w oparciu o sojusz z małorolnym i średniorolnym chłopstwem dźwiga trud odbudowy kraju ze zniszczeń wojennych, a przez potężny wysiłek zwiększa produkcję i wydajność pracy, tworząc przez to trwałą podstawę do stałego wzrostu dochodu społecznego, co skolei jest zasadniczą podstawą poprawy materialnych i kulturalnych warunków całego polskiego świata pracy. Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. śle wyrazy głębokiego uznania wszystkim przodownikom pracy, którzy wkładem swego wysiłku torują drogę do przyśpieszenia procesu odbudowy i stałego powiększania majątku narodowego o który opiera się rozwój wszystkich dziedzin życia narodu, na drodze naszej do socjalizmu.

Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. zaznajomiwszy się z projektem regulacji płac nauczycielskich ocenia projekt ten jako duży krok w kierunku poprawy bytu materialnego nauczycielstwa, realizacja którego wymaga dużego wysiłku finansowego ze strony Rządu i całej klasy pracującej. Konferencja Krajowa Aktywu ZNP wita projekt jako zapowiedź systematycznej poprawy warunków materialnych nauczycielstwa w zależności od wzrostu dochodu społecznego Polski Ludowej. Dlatego też Krajowa Konferencja Aktywu Z. N. P. wyraża szczere uznanie i wdzięczność Rządowi Rzeczypospolitej, partiom robotniczym, i innym organizacjom politycznym, Komisji Centralnej Związków Zawodowych, za przychylne i pozytywne ustosunkowanie się do Postulatów Prezydium Z. N. P., co znalazło swój wyraz w korzystnym umiejscowieniu nauczycielstwa w ogólnej tabeli płac, co jeszcze korzystniej przedstawia się w wynagrodzeniach profesorów uczelni wyższych i pracowników naukowych, których Rząd Polski Ludowej otacza szczególną troską.

Doceniając w pełni troskę Rządu Rzeczypospolitej o los nauczycielstwa Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P wzywa ogół Kolegów do ściślejszego związania się z Polską Ludową,

jej klasą robotniczą, ze związkami zawodowymi, Samopomocą Chłopską, co w zaostrzającej się walce klasowej w przejściu do socjalizmu ma szczególne znaczenie.

Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. idąc wzorem przodowników pracy wzywa nauczycielstwo polskie do maksymalnego zwiększenia wydajności pracy w szkole, która winna wychować pokolenie budowniczych socjalizmu, do jeszcze aktywniejszego wysiłku w pracy społeczno-oświatowej na wsi i w mieście.

W zastosowaniu nowej regulacji płac świat pracy może spotkać się z próbami dywersji gospodarczej ze strony elementów spekulanckich, dlatego też Konferencja Krajowa Z. N. P. wzywa całe nauczycielstwo polskie do czynnej walki z nimi, do włączenia się wszystkich członków Z. N. P. razem z organami partyjno-politycznymi jak również z bratnimi związkami robotniczymi do kontrakcji zmierzającej do wykrywania i demaskowania wroga klasowego, chcącego żerować na uczuciu zapracowanych zarobkach milionów pracujących ludzi w Polsce.

W związku z dokonaną regulacją płac Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. wzywa Ministerstwo Oświaty do wydania zarządzenia anulującego pobieranie wszelkich opłat na rzecz nauczycielstwa ze strony komitetów rodzicielskich, które to opłaty deprecjonowały godność zawodu nauczycielskiego i bardzo często uzależniały materialnie nauczycielstwo od elementów klasowo wrogich.

W związku z powyższym Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. wzywa całe nauczycielstwo do zaprzestania od dnia 1 stycznia 1949 r. pobierania jakichkolwiek na swoją korzyść opłat i oświadcza, że wyciągnie organizacyjne konsekwencje do każdego członka Z. N. P., któryby się tej uchwale nie podporządkował. Jednocześnie Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. aprobuje wszczętą przez Prezydium akcję zmierzającą do uporządkowania i unormowania niezbędnych świadczeń usługowych na rzecz nauczycielstwa i szkoły, ze strony samorządu terytorialnego, Samopomocy Chłopskiej, ośrodków fabryczno-przemysłowych itp.

Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. zdaje sobie sprawę z trudności w utrzymywaniu szkół pod względem wydatków rzeczowych w ciężkim jeszcze okresie przejściowym, podziela zdanie, iż klasy ekonomicznie silne np. prywatna inicjatywa, dobrze usytuowane, wolne zawody, bogate chłopstwo itd. powinny świadczyć na rzecz szkoły, przy utrzymaniu bezpłatności szkoły dla ludzi utrzymujących się z pracy najemnej oraz dla mało i średniorolnego chłopstwa.

Konferencja Krajowa Aktywu Z. N. P. wierzy, iż nauczycielstwo polskie, które zdało egzamin swego patriotyzmu i szczerej służby Polsce Ludowej, przyjmie i zrealizuje powyższą uchwałę jako wyraz solidarności z całą klasą pracującą Polski jako wielki krok naprzód w naszym marszu do nowego socjalistycznego Jutra.

Poz. 42.

ZARZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 24 grudnia 1948 r.
(Nr II-KN-7441/48)

w sprawie tymczasowego regulaminu dojrzałości w Liceum Pedagogicznym.

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U.R.P. Nr 38, poz, 389) wprowadzam następujące zmiany do dotychczasowego ragulaminu egzaminu dojrzałości w Liceum Pedagogicznym wprowadzonego zarządzeniem Ministerstwa Oświaty z dnia 12 czerwca 1945 r. (Dz. Urz. Min.Ośw. Nr 2, poz. 57) zmienionego zarządzeniem Ministra Oświaty z dnia 1 kwietnia 1948 r. (Dz. Urz. Min.Ośw. Nr 4, poz. 59):

§ 1. punkt 3) § 5 regulaminu otrzymuje brzmienie:

„3) po 6 tematów wypracowań piśmiennych z języka polskiego i przedmiotów pedagogicznych oraz 3 tematy z matematyki, zaproponowane przez nauczycieli tych przedmiotów w porozumieniu z Dyrektorem Zakładu".

§ 2. W § 6 regulaminu dodaje się, jako drugi ustęp następujący: „Tematy z matematyki winny zawierać po 2 zadania uwzględniające wszystkie działy wchodzące w skład programu matematyki w Liceum Pedagogicznym".

§ 3. Ust. 1 § 7. otrzymuje brzmienie:

„Kuratorium ustali po 3 tematy z języka polskiego i przedmiotów pedagogicznych oraz 1 temat z matematyki, wybierając je spośród tematów zaproponowanych przez Zakład lub też wyznaczając inne".

§ 4. Dotychczasowy § 9 regulaminu otrzymuje brzmienie następujące:

„§ 9. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej".

Egzamin piśmienny odbywa się:

1) z języka polskiego,
2) z matematyki,
3) z przedmiotów pedagogicznych wchodzących w skład programu nauki Liceum Pedagogicznego, a potraktowanych łącznie, jako jeden przedmiot egzaminacyjny.

Egzamin ustny obejmuje:

1) naukę o Polsce i świecie współczesnym,
2) język polski,
3) matematykę,
4) przedmioty pedagogiczne, do których zalicza się: pedagogika z historią wychowania, psychologię oraz nauczanie i. wychowanie w szkole powszechnej".

§ 5. W ust. 4 § 10 po słowach „języka polskiego" dodaje się „matematyki".

§ 6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Oświaty
(—) Dr St. Skrzeszewski

Otrzymują: Kuratoria Okręgów Szkolnych.

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO
(Nr IV-83/49)

Sprawa: tymczasowy regulamin egzaminu dojrzałości w Liceum Pedagogicznym.

— do wiadomości i przestrzegania.

Naczelnik Wydziału
(—) **W. Wacławski**

Poz. 43.

INSTRUKCJA

z dnia 6 września 1948 r.
(Nr VI Pg-1933/48)

w sprawie nauczania jezyków obcych w szkołach zawodowych.

W ślad za instrukcją programową na rok szkolny 1948/49 (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 7, poz. 127) a w szczególności w związku z wytycznymi w sprawie języków obcych podanymi tam na str. 273 kol. I w. 23, które brzmią jak następuje:

„Zachowując język obcy na stopniu podstawowym, w klasach VI i VII, program nie wprowadza zmian w dotychczasowym stanie rzeczy, gdy chodzi o wybór języka. Jednakże skrócenie czasu nauki do lat 2-ch każe stwierdzić, że względy pedagogiczne podpowiadają tu wybór języka słowiańskiego, zwłaszcza rosyjskiego, gwarantujący najskuteczniej wyniki nauczania. Przypomina się, że język rosyjski obowiązuje w zakładach kształcenia nauczycieli. W pewnej ilości szkół średnich przewiduje się ponadto inne języki słowiańskie, jak czeski, serbsko-chorwacki itp.“
szkoły zawodowe wszystkich typów i stopni organizacyjnych a w szczególności te, których program przewiduje stosunkowo niskie wyposażenie godzin przeznaczonych na naukę jednego tylko języka obcego, winny już w roku bieżącym rozpocząć dostosowywanie organizacji nauki języka obcego do wymienionych wyżej wytycznych.

Zarówno względy pedagogiczne jak i praktyczne wskazują na to, że ze wszystkich języków obcych w szkole zawodowej nauka języka rosyjskiego może dać najlepsze wyniki, zwłaszcza wobec rozszerzającego się wciąż zasięgu języka rosyjskiego na terenie szkolnictwa podstawowego.

Olbrzymi rozwój rosyjskiej literatury technicznej i literatury związanej z życiem gospodarczym oraz przyswajanie sobie przez ten język drogą tłumaczeń niemal wszystkich wybitnych dzieł z literatur obcych stwarzą specyficzne warunki umożliwiające drogą najprostszą korzystanie przez poznanie najłatwiejszego do nauki dla naszej młodzieży języka, osiągnięcie szerokiego dostępu do bogatej literatury fachowej — zarówno oryginalnej radzieckiej, jak i tłumaczonej.

Uczenie się natomiast języka z obcej grupy językowej w ciągu 2, 3 a nawet 4 lat w niedostatecznym wymiarze godzin tygodniowo, jak wykazuje praktyka, daje nikłe gwarancje pozytywnych wyników.

Kuratorzy i naczelnicy wydziałów szkół zawodowych Kuratoriów Okręgów Szkolnych dopilnują aby w szkołach, w których istnieją odpowiednie warunki, instrukcja powyższa była natychmiast wprowadzona w życie oraz, aby zgodnie z cytowaną instrukcją z dnia 30 czerwca r. b., w szkołach, w których prowadzone są dwa języki obce, jednym był obowiązkowo język rosyjski.

Minister Oświaty
(—) **Dr St. Skrzeszewski**

Poz. 44.

OKÓLNIK Nr 23

z dnia 28 września 1948 r.
(GM/Prez.-5685/48)

w sprawie akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy.

Odbudowa Warszawy jest sprawą honoru całego Narodu i prestiżu Państwa. Nakazem staje się konieczność wykazania światu niezłomnej woli samodzielnego dźwigania z gruzów naszej bohaterskiej Stolicy oraz zdolności osiągnięcia wielkich wyników twórczej pracy pokojowej w najtrudniejszych nawet warunkach.

W ogólnonarodowym dziele odbudowy, zagospodarowania i unowocześnienia Stolicy musi wziąć nak najszerszy udział cała ucząca się młodzież szkół wszystkich typów i wszystkich stopni zakładów naukowych. Obowiązkiem kierowników poszczególnych organizacyj jest wciągnięcie całej uczącej się młodzieży do zorganizowanej akcji na rzecz odbudowy Warszawy, kierowanie tą akcją i nadzorowanie jej, by prowadzona była według ustalonych zasad i z należytym wynikiem.

Naczelną zasadą w całej społecznej akcji gromadzenia środków materialnych na rzecz odbudowy Warszawy jest dążenie do osiągnięcia powszechności i stałości dobrowolnych świadczeń na rzecz Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy (SFOS).

Celem ujęcia akcji na rzecz odbudowy Warszawy na terenie szkół w jednolite formy organizacyjne dla nadania tej akcji możliwie największej intensywności, w porozumieniu ze Społecznym Funduszem Odbudowy Stolicy, zarządzam, co następuje:

1.

Powołany w ub. roku przy Ministerstwie Oświaty Komitet Szkolny Odbudowy Warszawy otrzymuje nazwę „Ogólnopolski Szkolny Komitet Odbudowy Warszawy“ i jako taki stanowi centralny, ogólno-państwowy organ dla szkolnej

akcji na rzecz odbudowy Warszawy, prowadzonej przez Stowarzyszenie wyższej użyteczności: „Społeczny Fundusz Odbudowy Warszawy".

2.

Zadaniem Ogólnopolskiego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy jest:

a) nadzór nad prowadzoną na terenie szkół akcją zbiórkową na rzecz odbudowy Warszawy oraz ustalenie dla niej zasad i form organizacyjnych;

b) ścisła współpraca ze Społecznym Funduszem Odbudowy Stolicy w zakresie planowania zbiórkowej i propagandowej akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy, tak, by akcja ta harmonizowała z akcją ogólnopolską prowadzoną przez SFOS;

c) koordynowanie działalności Wojewódzkich i Powiatowych Szkolnych Komitetów Odbudowy Warszawy;

d) prowadzenie ewidencji i statystyki wyników akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy oraz stawianie wniosków do dysponującej funduszami SFOS-NROW w sprawie sposobu zużycia zebranych z tej akcji sum (odbudowa burs, szkół itd.).

3.

Wszelka akcja prowadzona na terenie szkół na rzecz odbudowy Warszawy musi uprzednio być uzgodniona lub mieścić się w planie pracy zatwierdzonym przez OSKOW lub jego terenowe odpowiedniki: Wojewódzkie i Powiatowe Szkolne Komitety Odbudowy Warszawy.

4.

Przewodniczącym OSKOW jest podsekretarz stanu w Ministerstwie Oświaty, jego zastępcami — Rektor Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawiciel Związku Nauczycielstwa Polskiego i przedstawiciel Zarządu Głównego TBS-RP, członkami przedstawiciele organizacji młodzieżowych działających na terenie szkoły, jak ZMP, ZHP, Spółdzielni Uczniowskich i in. po jednym z każdej, z tym, że każda z wymienionych organizacji wyznacza poza stałym przedstawicielem również stałego jego zastępcę, który bierze udział w bieżącej pracy OSKOW w wypadku niemożności pełnienia tych czynności przez stałego przedstawiciela swojej organizacji. OSKOW wyłania stale urzędujące Prezydium, które prowadzi prace wykonawcze związane z realizacją programu prac OSKOW. W posiedzeniach uczestniczy również przedstawiciel sekretariatu Generalnego SFOS.

5.

Posiedzenia OSKOW zwoływane są według uznania Przewodniczącego lub uchwały członków Komitetu, nie rzadziej jednak niż co kwartał. Doroczne sprawozdawcze posiedzenie OSKOW odbywa się z udziałem przewodniczących wojewódzkich Szkolnych Komitetów Odbudowy Warszawy.

6.

Władze administracji szkolnej powinny udzielić wszelkiej pomocy i poparcia działalności wojewódzkich i powiatowych Szkolnych Komitetów Odbudowy Warszawy oraz Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę".

7.

Kuratorzy Okręgów Szkolnych powołują przewodniczących Wojewódzkich Szkolnych Komitetów Odbudowy Warszawy, Inspektorzy Szkolni zaś przewodniczących powiatowych Szkolnych Komitetów Odbudowy Warszawy. Wymienione Komitety działają na podstawie zatwierdzonych dla nich regulaminów (załącznik Nr 1, 2 i 3).

Wojewódzkie i Powiatowe Szkolne Komitety Odbudowy Warszawy powinny być zorganizowane w terminie jak najszybszym i tak prowadzić działalność, aby zapewnić jak najszerszy udział młodzieży szkolnej w świadczeniach na rzecz odbudowy Warszawy, w szczególności zaś w każdorocznej zbiórce wrześniowej i innych imprezach „Miesiącach Odbudowy Warszawy".

8.

Prace związane z prowadzeniem sekretariatu Wojewódzkich Szkolnych Komitetów Odbudowy Warszawy przejmują na podstawie uzgodnionego stanowiska Zarządu Głównego TBS-RP, Naczelnej Rady Odbudowy Warszawy, Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy i Ministerstwa Oświaty Oddziały Wojewódzkie TBS.

9.

Kierownicy Szkół Powszechnych oraz Dyrekcje Gimnazjów i Liceów uwzględniają w programach nauczania oraz tematach egzaminacyjnych zagadnienia związane z odbudową Warszawy. Należy położyć duży nacisk na omawianie osiągnięć uzyskanych z sum społecznych zebranych na odbudowę Warszawy ze specjalnym rozwinięciem tematu odbudowy burs, szkół i wyższych uczelni.

10.

Przeznaczona do szerokiej akcji popularyzacyjnej „Biblioteka Odczytowa Społecznego Funduszu Odbudowy Stolicy" oraz wydawany przez Naczelną Radę Odbudowy m. st. Warszawy tygodnik ilustrowany „Stolica" zalecone zostają do bibliotek szkolnych.

Za Ministra Oświaty:
(—) W. Garncarczyk
Podsekretarz Stanu

Załącznik 1 — do okólnika Nr 23 z dnia 28.IX. 1948 r. (GM/Prez-56844/8).

REGULAMI

Wojewódzkiego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy.

1.

Wojewódzki Szkolny Komitet Odbudowy Warszawy (WSKOW) jest organem terenowym Ogólnopolskiego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy (OSKOW) na obszarze województwa.

W zakresie akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy WSKOW działa na podstawie okólnika Ministra Oświaty Nr 23 z dnia 28.IX. 1948 r. GM/Prez./5685/48 i niniejszego regulaminu tymże okólnikiem zatwierdzonego i realizuje program pracy uzgodniony każdorazowo z właściwym Wojewódzkim Obywatelskim Komitetem Odbudowy Warszawy.

2.

Zadaniem WSKOW jest:

a) organizowanie we wszystkich powiatach województwach Powiatowych Szkolnych Komitetów Odbudowy Warszawy (PSKOW) a poprzez te Komitety Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę";

b) nadzorowanie całokształtu akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy w swoim Okręgu Szkolnym;

c) organizowanie okresowych konferencji przedstawicieli PSKOW, mających na celu stałe aktywizowanie i pogłębianie pracy Komitetów i Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę";

d) składanie kwartalnych sprawozdań dla OSKOW;

e) prowadzenie ewidencji wyników akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy na terenie Okręgu Szkolnego.

Akcja szkolna powinna objąć wszystką młodzież Okręgu Szkolnego, grupującą się w szkołach wszelkich typów i wszystkich stopni organizacyjnych, w różnych formach oświaty i kultury dorosłych itd. oraz szkolnych organizacjach młodzieżowych zgodnie z ustalonym i uzgodnionym programem pracy Wojewódzkiego Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Warszawy i WSKOW każdego województwa.

3.

Przewodniczącym WSKOW jest Kurator Okręgu Szkolnego, względnie wyznaczona przezeń osoba, pełniąca te czynności w jego imieniu. Do prezydium Komitetu wchodzą poza tym:

a) powołany przez OSKOW przedstawiciel uczelni akademickiej z terenu danego Okręgu Szkolnego;

b) przedstawiciel Związku Nauczycielstwa Polskiego;

c) przedstawiciel Oddziału Wojewódzkiego TBS.

Członkami Komitetu są.

przedstawiciele organizacji młodzieżowych, jak ZMP, ZHP, po jednym przedstawicielu z tym, że poza stałym przedstawicielem będzie odrazu wyznaczony stały zastępca.

W posiedzeniach uczestniczy również przedstawiciel Wojewódzkiego Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Warszawy.

4.

Posiedzenia Prezydium WSKOW odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej, niż raz na kwartał — plenum dwa razy do roku. Poza tym odbywają się doroczne sprawozdawcze zebrania WSKOW z udziałem przewodniczącego PSKOW.

5.

Organem wykonawczym WSKOW jest sekretariat, który organizuje i prowadzi przedstawiciel Oddziału Wojewódzkiego TBS-RP łącznie z sekretariatem Oddziału Wojewódzkiego TBS-RP.

6.

Delegowany przedstawiciel WSKOW zgodnie z obowiązującymi regulaminami Centralnego Komitetu Odbudowy Warszawy SFOS wchodzi w skład Wojewódzkiego Komitetu Obywatelskiego Odbudowy Warszawy jako dokooptowany członek.

7.

WSKOW działa w ramach budżetu względnie dotacji przyznawanych przez OSKOW z obowiązkiem sprawozdawczości finansowej wobec tegoż.

8.

WSKOW opiniuje i przeprowadza za pośrednictwem PSKOW rozdział materiałów propagandowych dla danego Okręgu Szkolnego, czuwając nad ich najbardziej racjonalnym wykorzystaniem.

9.

WSKOW opracowuje dla danego Okręgu Szkolnego uzgodniony z Wojewódzkim Obywatelskim Komitetem Odbudowy Warszawy, przy uwzględnieniu specyficznych warunków terenu, plan akcji organizacyjnej i propagandowej w szczególności w okresie „Miesiąca Odbudowy Warszawy".

10.

WSKOW robi zestawienia zebranych sum na odbudowę Warszawy, stawia do OSKOW uzgodnione z właściswym Wojewódzkim Komitetem Odbudowy Warszawy wnioski w sprawie ich przeznaczenia na budowę bursy dla młodzieży szkolnej w Warszawie i innych miastach, w których odbudowie współdziała Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy oraz na budowę budynków szkolnych i innych obiektów dla celów oświatowych.

11.

Na zebraniu organizacyjnym WSKOW należy spisać krótki protokół zebrania organizacyjnego, który wraz z wypełnionym i podpisanym przez organizatorów danego WSKOW niniejszym regulaminem powinien być przesłany każdorazowo do Wojewódzkiego Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Warszawy. Drugi egzemplarz niniejszego regulaminu wypełniony i podpisany powinien być nadesłany do OSKOW przy Ministerstwie Oświaty.

Załącznik 2 — do okólnika Nr 23 z dnia 28.IX. 1948 r. (GM/Prez.-5685/48).

REGULAMIN

Powiatowego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy.

1.

Powiatowy Szkolny Komitet Odbudowy Warszawy (PSKOW) jest organem terenowym Ogólnopolskiego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy (OSKOW) oraz Wojewódzkiego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy (WSKOW) swego Okręgu Szkolnego i instancją nadzorczą dla wszystkich Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę“ na terenie swego powiatu.

PSKOW działa na podstawie okólnika Ministra Oświaty Nr 23 z dnia 28.IX. 1948 roku (GM/Prez./5685/48) i niniejszego regulaminu tymże okólnikiem zatwierdzonego i realizuje program pracy uzgodnionej każdorazowo z właściwym Powiatowym Obywatelskim Komitetem Odbudowy Warszawy.

2.

Zadaniem PSKOW jest:

a) organizowanie we wszystkich szkołach, świetlicach itp. powiatu Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę“ oraz pomocy instrukcyjnej i organizacyjnej w zakresie opracowania ich programów działania we własnym środowisku i na podstawie jego możliwości;

b) nadzorowanie i koordynowanie całokształtu akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy na terenie powiatu;

c) wciągnięcie do tej akcji wszystkich aktywnych czynników społecznych, działających na terenie szkół w celu upowszechnienia akcji „Odbudujemy Warszawę“ jak również zapewnienie jej jak największych osiągnięć;

d) organizowanie imprez szkolnych w skali powiatowej;

e) składanie miesięcznych sprawozdań WSKOW odnośnie ilości Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę“, ilości członków tychże oraz wyników finansowych akcji szkolnej w powiecie.

3.

Akcja szkolna powinna szczególnie objąć całą młodzież powiatu, grupującą się w szkołach wszelkich typów i wszelkich stopni organizacyjnych w różnych formach oświaty i kultury dorosłych itd. oraz w szkolnych organizacjach młodzieżowych, zgodnie z ustalonym programem pracy Powiatowego Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Warszawy i PSKOW każdego powiatu.

4.

Głównym zadaniem PSKOW jest dążenie do powszechnego udziału młodzieży w społecznej akcji odbudowy Stolicy z tym, że zorganizowanie kół szkolnych we wszystkich zakładach naukowych na terenie powiatu traktowane być powinno jako najpilniejsze zadanie.

5.

Przewodniczącym PSKOW jest Inspektor Szkolny, względnie wyznaczona przezeń osoba pełniąca te czynności w jego imieniu. Do Prezydium Komitetu ponadto wchodzą:

a) przedstawiciel Związku Nauczycielstwa Polskiego,

b) przedstawiciel Oddziału Powiatowego TBS-RP;

członkami Komitetu są przedstawiciele organizacji młodzieżowych jak ZMP, ZHP, Spółdzielni Uczniowskich po jednym przedstawicielu z tym, że poza stałym przestawicielem będzie wyznaczony stały zastępca oraz dwóch opiekunów z dwu najliczniejszych Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę“. W posiedzeniach PSKOW uczestniczy przedstawiciel Powiatowego Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Warszawy.

6.

Posiedzenia PSKOW odbywają się na początku każdego miesiąca. Doroczne sprawozdawcze posiedzenia odbywają się w miarę możności z udziałem większej liczby opiekunów i przewodniczących Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę“ z terenu powiatu.

7.

PSKOW rozprowadza do Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę“ wszelkie otrzymane materiały propagandowe, zabezpiecza ich najbardziej racjonalne wykorzystanie, nadzoruje terminowe przelewanie wpływów finansowych Szkolnych Kół na odpowiednie zablokowanie konta powiatowego, miejskiego lub gminnego Komitetu Odbudowy m. st. Warszawy z zaznaczeniem na blankiecie przekazu „z akcji szkolnej na odbudowę Warszawy“, udziela poszczególnym Kołom Szkolnym „Odbudujemy Warszawę“ pomocy organizacyjnej w urządzanych przez nie imprezach, dostarcza Szkolnym Kołom danych o wynikach organizacyjnych i finansowych pozostałych Kół w powiecie, a to celem pobudzenia tychże do współzawodnictwa.

8.

Na zebraniu organizacyjnym Powiatowego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy należy spisać krótki protokół zebrania organizacyjnego, który wraz z wypełnionym i podpisa-

nym przez organizatorów niniejszym regulaminem powinien być przesłany przez Powiatowy Komitet Obywatelski Odbudowy m. st. Warszawy do Wojewódzkiego Komitetu Obywatelskiego Odbudowy m. st. Warszawy, drugi egzmplarz niniejszego regulaminu wypełniony i podpisany powinien być nadesłany do WSKOW.

Załącznik 3 — do okólnika Nr 23 z dnia 28.IX. 1948 r. (GM/Prez.-5685/48).

REGULAMIN

Szkolnego Koła „Odbudujemy Warszawę".

1. Szkolne Koła „Odbudujemy Warszawę" tworzone są i działają na terenie wszystkich szkół w Polsce dla umożliwienia uczącej się młodzieży wzięcie udziału w społecznej akcji odbudowy zniszczonej przez wroga bohaterskiej Stolicy, szczególnie w zakresie odbudowy burs dla kształcącej się młodzieży i innych obiektów szkolnych oraz oświaty i kultury dorosłych.

2. Szkolne Koła „Odbudujemy Warszawę" są jednostkami organizacyjnymi stowarzyszenia **„Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy"**, w ramach przepisów okólnika Ministra Oświaty Nr 23 z dnia 28.IX. 1948 r. „w sprawie akcji na rzecz odbudowy Warszawy", regulaminów tymże okólnikiem zatwierdzonych oraz zarządzeń Ogólnopolskiego Szkolnego Komitetu Odbudowy Warszawy przy Ministerstwie Oświaty.

3. Zadaniem Szkolnego Koła „Odbudujemy Warszawę" jest:

a) skupienie w swych szeregach ogółu uczącej się młodzieży danej szkoły oraz dorosłych, skupionych w świetlicach, bibliotekach i innych formach oświaty i kultury dorosłych, o ile nie należą do takich Kół w miejscu pracy;

b) uświadomienie członków o znaczeniu Stolicy, o ogromie zniszczeń i konieczności podźwignięcia jej z ruin, zagospodarowania i unowocześnienia solidarnym wysiłkiem wszystkich Polaków;

c) zaznajamianie członków z osiągniętymi już wynikami odbudowy Warszawy oraz oczekującymi na zaspokojenie potrzebami Stolicy w takie urządzenia kulturalne, jak bursy dla młodzieży z terenu całego kraju, przybywającej do szkół w Warszawie, schroniska wycieczkowe, budynki szkolne itd.;

d) pobieranie od członków składek oraz dobrowolnych, choćby najmniejszych lecz stałych ofiar na Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy (SFOS). Wszystkie zebrane przez Koło kwoty na budowę Warszawy powinny być wpłacane na wskazane przez Powiatowy Szkolny Komitet Odbudowy Warszawy (PSKOW) konto—SFOS;

e) organizowanie szkolnych przedstawień, koncertów, zabaw, wystaw i zawodów sportowych i innych imprez, z których dochód przeznaczony będzie na Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy (SFOS);

f) organizowanie pracy młodzieży (jak np. roboty w majątkach, zbieranie ziół leczniczych itp.) z przeznaczeniem zarobków na odbudowę Stolicy;

g) dostarczenie korespondencji o pracy młodzieży szkolnej na rzecz odbudowy Stolicy do wydawnictw SFOS.

4. Każdy członek Szkolnego Koła „Odbudujemy Warszawę" ma obowiązek:

a) pomagania Zarządowi w pracy, a tym samym w spełnianiu przez Koło wyznaczonych mu zadań;

b) rozpowszechniania wśród otoczenia idei powszechnych świadczeń na rzecz odbudowy Warszawy;

c) uczestniczenia we wszystkich zebraniach, odczytach i imprezach organizowanych dla pomnożenia funduszów Koła;

d) stałego czytania otrzymanych od Zarządu Koła wydawnictw SFOS o odbudowie Warszawy oraz zaleceń i okólników organizacyjnych.

5. Każdy członek Szkolnego Koła „Odbudujemy Warszawę" ma prawo:

a) uczestniczenia w zebraniach Koła;

b) wybierania Koła;

c) zostania członkiem władz Koła;

d) posiadania legitymacji lub odznaki organizacyjnej;

e) korzystanie z ulg w opłatach za wstęp na przedstawienia, koncerty, zabawy i zawody sportowe, organizowane na rzecz odbudowy Warszawy;

f) korzystanie ze zniżek przy nabywaniu lub prenumerowaniu wydawnictw Społecznego Funduszu Odbudowy Warszawy.

6. Minimalna składka członkowska wynosi 5 zł miesięcznie dla uczniów szkół powszechnych i średnich, z tym, że powinna być wypłacana w miarę możności z góry za dłuższy okres czasu. Może być uiszczona również w wyższych kwotach miesięcznych.

7. Działające na terenie szkoły organizacje młodzieżowe podejmują zbiorowe uchwały o zapisywaniu się ich członków do Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę" dla szybszego wciągnięcia wszystkiej młodzieży na terenie szkoły do tej akcji. Członkami Kół powinni być dlatego w pierwszym rzędzie członkowie wszystkich organizacji działających na terenie szkolnym ZMP, ZHP, PTK, Spółdzielni Uczniowskich.

Zarządy Szkolnych Kół „Odbudujemy Warszawę" są na terenie swoich szkół aktywami akcji szkolnej na rzecz odbudowy Warszawy, działającymi w porozumieniu z Zarządami wspomnianych organizacji.

8. Władzami Koła są:

a) Ogólne Zgromadzenie, które odbywa się 2 razy w ciągu roku, na początku i przed zakończeniem roku szkolnego;

b) Zarząd, składający się z 5 osób: przewodniczącego, jego zastępcy, sekretarza, skarbnika i gospodarza;

c) Komisja Rewizyjna, składająca się z 3-ch członków;

d) Opiekun Koła, wyznaczony przez Radę Pedagogiczną szkoły.

9. Zarząd i Komisja Rewizyjna wybierane są na ogólnym Zgromadzeniu członków Koła, zwołanym przez Opiekuna Koła na początku roku szkolnego i pełnią swe czynności aż do nowych

wyborów. Przed końcem roku szkolnego odbywa się sprawozdawcze Ogólne Zgromadzenie, które omawia wyniki działalności Koła w ciągu roku szkolnego oraz ustala zadania na okres wakacyjny.

10. Do obowiązków Zarządu Koła należy:

1) wykonywanie przy współudziale ogółu członków Koła zadań wymienionych w p. 3,

2) układanie rocznych i miesięcznych planów prac Koła,

3) składanie sprawozdań z działalności na Ogólnym Zgromadzeniu,

4) nadsyłanie do PSKOW korespondencji o działalności Koła przeznaczonej dla wydawnictw SFOS.

W szczególności Zarząd jest odpowiedzialny za:

a) pobieranie składek członkowskich oraz dobrowolnych ofiar i prowadzenia zapisów pobieranych składek i ofiar;

b) ewidencję i rozprowadzenie wśród członków otrzymanych wydawnictw;

c) wpłacanie, ściśle w określonych terminach miesięcznych, zebranych funduszów na odpowiednie konta SFOS (patrz p. 3);

d) organizowanie imprez według wskazówek Opiekuna Kołą oraz współudział w imprezach, organizowanych przez miejscowy Komitet Odbudowy Warszawy;

e) dopilnowanie, by wszyscy członkowie Koła brali czynny udział w jego pracach i wywiązywali się z powierzonych im zadań.

11. Do obowiązków Komisji Rewizyjnej należy:

a) sprawdzanie, czy składki członkowskie regularnie są wpłacane i pobierane przez Zarząd;

b) sprawdzanie, czy wszelkie wpływy są należycie kwitowane i wciągnięte do zapisów;

c) dopilnowanie, by zebrane fundusze były terminowo wpłacane przez Zarząd na odpowiednie konto SFOS;

d) składanie na Ogólnym Zgromadzeniu sprawozdania z działalności Zarządu oraz wniosku o udzielenie mu skwitowania.

12. Na ogólnym Zgromadzeniu członków Koła na początku roku szkolnego powinny być omówione następujące sprawy:

a) wyniki odbudowy Warszawy oraz dalsze jej potrzeby i zadania w dziedzinie odbudowy. zwłaszcza w zakresie budowy burs dla młodzieży szkolnej z terenu całego kraju, bibliotek, budynków szkolnych itd.;

b) sprawozdanie Zarządu Koła i Komisji Rewizyjnej;

c) zatwierdzenie sprawozdań ew. przyjęcia wniosków, uwag i życzeń w związku ze sprawozdaniami;

d) plan pracy na okres bieżący;

e) wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

13. Opiekun Koła sprawuje nadzór nad działalnością Koła. Uchwały Ogólnego Zgromadzenia nabierają mocy po zatwierdzeniu przez Opiekuna Koła.

14. Zarząd Koła i Komisja Rewizyjna w wypadku niewykonania obowiązków mogą być zawieszone w czynnościach przez Opiekuna Koła, który zwołuje Ogólne Zgromadzenie dla dokonywania nowych wyborów.

15. Zadanie Opiekuna Koła polega na nadzorowaniu działalności Koła przez udział w posiedzeniach Zarządu i Ogólnym Zgromadzeniu, doradzaniu i dopomaganiu młodzieży w jej akcji na rzecz odbudowy Warszawy oraz na składaniu kwartalnych sprawozdań z działalności Koła PSKOW.

Poz. 45.

OKÓLNIK Nr 24
MINISTERSTWA OŚWIATY
z dnia 7 października 1948 r.
(V KD-1666/48)

w sprawie zasad organizowania semestru wstępnego w szkołach średnich ogólnokształcących dla dorosłych.

Ministerstwo przypomina o obowiązku organizowania przez szkoły średnie ogólnokształcące dla dorosłych semestrów wstępnych na podstawie § 7 statutu państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej dla dorosłych (załącznik do rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 21 lutego 1947 r. Nr V KD-186/47 — Dz. Urz. Min Ośw. Nr 2, poz. 41) oraz instrukcji o organizacji roku szkolnego 1947/48 w zakresie kształcenia dorosłych w szkołach i na kursach dla dorosłych — p. 4 organizacji szkolnictwa średniego (załącznik do zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 13 czerwca 1947 r. Nr V KD-840/47—Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 8, poz. 180).

Semestry wstępne winny być organizowane dla uczniów dorosłych, mających po ukończeniu szkoły powszechnej dłuższą przerwę w nauce, oraz dla uczniów młodocianych, nie mających ukończonych 18 lat życia. W tym wypadku jest rzeczą możliwą tworzenie semestru rocznego.

Tworzenie semestrów wstępnych ma na celu właściwe wdrożenie uczniów do nauki w szkole średniej dla dorosłych przez usunięcie braków w ogólnym przygotowaniu naukowym uczniów w zakresie szkoły powszechnej i wskazanie im właściwych metod uczenia się w szkole średniej dla dorosłych.

Program semestru wstępnego winien zawierać w zależności od przygotowania naukowego uczniów rekapitulację materiału i sprawdzenie wyników nauczania przewidzianych programem pełnej szkoły powszechnej oraz wprowadzenie do materiału nauczania semestru I. szkoły średniej ogólnokształcącej dla dorosłych. Winien on również dokładnie zapoznać uczniów z metodami pracy umysłowej, przewidzianymi w szkole średniej dla dorosłych (uczenie się pod kierunkiem, praca z książką, racjonalne czytelnictwo, technika pracy umysłowej) i przygotować ich do samodzielnej pracy na dalszych semestrach.

Dyrektor Departamentu
(—) Dr T. Pasierbiński

Poz. 46.

OKÓLNIK Nr 25
MINISTERSTWA OŚWIATY
z dnia 7 października 1948 r.
(III-SP-6614/48)

w sprawie współpracy szkół zawodowych Ministerstwa Oświaty ze szkołami Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Oświaty Nr 57 z dnia 21.X. 1946 r. Nr III-P-2798/46 w sprawie współpracy szkół zawodowych Ministerstwa Oświaty ze szkołami Ministerstwa Przemysłu i Handlu (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 11, poz. 348) oraz biorąc pod uwagę, że zarówno szkoły zawodowe Ministerstwa Oświaty, jak i Ministerstwa Przemysłu i Handlu, są jednostkami tego samego ustroju szkolnego i w swojej pracy napotykają na takie same trudności, Ministerstwo zarządza, co następuje:

Wydziały Szkół Zawodowych Kuratoriów Okręgów Szkolnych wydadzą zarządzenia, aby dyrektorzy szkół zawodowych Ministerstwa Oświaty nawiązali kontakt z dyrekcjami szkół Ministerstwa Przemysłu i Handlu, położonych w tej samej lub sąsiedniej miejscowości i nadali temu kontaktowi jakąś konkretną formę (np. przez utworzenie „Komitetów Porozumiewawczych").

Celem tego kontaktu ma być stała współpraca szkół pod względem dydaktycznym i wychowawczym.

Formami tej współpracy mogą być:

a) wzajemne zapraszanie się na lekcje,

b) wzajemne konsultacje przedmiotowe,

c) zebrania dyskusyjne i referaty,

d) rozważenie możliwości wspólnego zorganizowania i wykorzystania warsztatów, pracowni, bibliotek itd.

e) współdziałanie w zaopatrywaniu szkół w pomoce naukowe oraz

f) współdziałanie w dziedzinie wychowawczej (wspólne akademie, obchody, wieczory świetlicowe, zawody sportowe, wyścigi pracy itd.

Ministerstwo zwraca uwagę, że współpraca niekoniecznie musi obejmować szkoły tego typu. Zagadnienia wychowawcze ogólne nie zależą od typu szkoły, a zagadnienia dydaktyczne, rozwiązywane w toku nauczania różnych przedmiotów, mają dużo wspólnego, np. warsztat ślusarski interesuje jednakowo metalowca, mechanika, a nawet papiernika, to samo można powiedzieć o nauczaniu rysunków.

Ośroki dydaktyczno przedmiotowe powinny organizować wspólne konferencje dla nauczycieli Ministerstwa Oświaty i Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Wzajemne zapraszanie się na lekcje, konsultacje, zebrania dyskusyjne i konferencje powinny dotyczyć nie tylko przedmiotów zawodowych ale i ogólnokształcących.

Ministerstwo kładzie nacisk na wzajemną współpracę szkół zawodowych wszystkich resortów gospodarczych, co pozwoli na osiąganie lepszych wyników w zakresie nauczania i wychowania. Na organizację i wyniki tej współpracy należy zwracać uwagę w czasie wizytacji szkół i zamieszczać odpowiednie uwagi informacyjne w sprawozdaniach powizytacyjnych.

Otrzymują: Kuratoria Okręgów Szkolnych, Komisja Organizacyjna Liceum Warmińsko-Mazurskiego.

p. o. Dyrektora Departamentu
(—) A. Tatoń

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

OKÓLNIK Nr 25
z dnia 23 grudnia 1948 r.
(Nr III-25934/48)

w sprawie współpracy szkół zawodowych Min. Oświaty ze szkołami Min. Przem. i Handlu.

do wiadomości.

Otrzymują: wszystkie szkoły zawodowe w Okręgu.

Naczelnik Wydziału
(—) Inż. J. Alichniewicz

Poz. 47.

OKÓLNIK Nr 5
KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO
z dnia 12 stycznia 1949 r.
(Nr VII-533/49)

Sprawa: rocznica śmierci Lenina i sprawa prenumeraty tygodnika „Przyjaźń".

W związku z przypadającą w dniu 21 stycznia b.r. dwudziestą piątą rocznicą śmierci W. Lenina, teoretyka i wodza rewolucji proletariackiej, polecam Dyrekcjom szkół wszystkich typów w Łodzi i Okręgu w dniu 21-25 stycznia:

1) przeprowadzić we wszystkich klasach pogadanki o życiu i działalności Lenina ze szczególnym uwzględnieniem jego stosunku do sprawy niepodległości Polski i jego zasług dla utwierdzenia władzy klasy robotniczej i realizacji socjalizmu w Z. S. R. R.

2) ułatwić szkolnym kołom Z.M.P. urządzenie wieczorów świetlicowych lub zebrań w myśl ich zaleceń organizacyjnych.

3) Dyrekcjom szkół w Okręgu nawiązać kontakt z miejscowymi Komitetami Obchodu leninowskiej rocznicy w celu zmontowania części artystycznej na akademiach przy pomocy sił uczniowskich — oraz w celu umożliwienia młodzieży i nauczycielstwu wzięcia udziału w tych akademiach w charakterze słuchaczy. Materiał do recytacji i śpiewu otrzymać można w powiatowych Komitetach lub w Zarządach Powiatowych T-wa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, można wreszcie wykorzystać materiały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Kuratorium Nr 9-10, wydawnictwo Z. M. P. „W Naszej świetlicy" w numerze poświęconym 30-leciu pracy i walki Komsomołu i styczniowy numer „Przyjaźni". Szkołom łódzkim służyć może poradnia Wydziału VII Służby Polsce w Kuratorium.

Dodatkowo w sprawie prenumeraty „Przyjaźni“ i innych pism poleconych jak „Wolność“, „Wolne narody“, „Materiały świetlicowe“ — Kuratorium komunikuje, że obecnie prenumeratę tych pism dla Łodzi i Okręgu załatwiać należy przez **Wojewódzki Oddział T-wa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej w Łodzi**, Piotrkowska 272b, zamawiając te czasopisma i regulując przekazem pocztowym należność w ratach miesięcznych, kwartalnych itp. — Jeden numer tygodnika „Przyjaźń“ — obowiązującego dla świetlic szkolnych — kosztuje 14 złotych.

Otrzymują: Inspektoraty Szkolne, Szkoły średnie wszystkich typów w Łodzi i Okręgu oraz Wojewódzki Oddział T-wa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej w Łodzi, ul. Piotrkowska 272-b.

Naczelnik Wydziału
(—) J. Jackiewiczowa

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

TELEFONOGRAM

z dnia 1 stycznia 1949 r.

Sprawa: uroczystości oswobodzenia Polski i rocznica śmierci Lenina.

W związku z przypadającą rocznicą wyzwolenia Polski spod jarzma hitlerowskiego polecam Dyrekcjom szkół wszystkich typów w Łodzi i Okręgu w dniu 17-21 stycznia b.r. t.j. wtedy, kiedy w danym mieście przypada wyzwolenie:

1) przeprowadzić we wszystkich klasach pogadanki na temat oswobodzenia ziem polskich spod okrutnego wroga niemieckiego.

2) uporządkować groby poległych żołnierzy polskich i radzieckich,

3) złożyć wieńce lub wiązanki na tych grobach,

4) w części artystycznej przeprowadzić krótkie przemówienia, recytacje, inscenizacje, śpiew,

5) młodzież szkolna wszystkich typów (szkoły podstawowe VI i VII kl.) powinna wziąć udział w zorganizowanym capstrzyku.

Ponadto przypomina się okólnik Kuratorium Nr 5 z dnia 12.I. r.b. o rocznicy śmierci W. Lenina.

W pogadance należy podkreślić stosunek jego do sprawy niepodległości Polski, oświaty i walkę o socjalizm.

W rocznicę śmierci Lenina należy udekorować budynki barwami robotniczymi i narodowymi, w oknach wystawić książki wydane przez Lenina lub przygotować okładki książek jego dzieł.

Inspektorów Szkolnych zobowiązuję do powiadomienia Dyrekcji wszystkich typów szkół oraz domy dziecka na terenie swego powiatu.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Mgr. E. Seniów

Poz. 48.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA OŚWIATY

w sprawie ewidencji absolwentów szkół zawodowych.

Ministerstwo Oświaty zarządziło pismem z dnia 30 lipca 1948 r. Nr III OK-5234/48, ażeby wszystkie bez wyjątku szkoły zawodowe corocznie składały sprawozdania z ewidencji absolwentów według załączonego wzoru*). Sprawozdania te powinny ułatwić władzom szkolnym orientację co do losów absolwentów szkół zawodowych po ukończeniu szkoły i dostarczyć wniosków co do spełniania przez szkoły zawodowe właściwych im zadań.

Szkoły powinny regularnie przesyłać do Kuratoriów szkolnych dwukrotnie sprawozdania o losach absolwentów: na dzień 31.XII. każdego roku kalendarzowego w odniesieniu do absolwentów, którzy w tym roku kolendarzowym ukończyli szkołę; drugie sprawozdanie o losach absolwentów tego samego rocznika należy składać w dwa lata później. Sprawozdanie należy do Ministerstwa nadsyłać w 2 egzemplarzach.

Z uwagi na to, że Ministerstwo nie posiada informacji o losach absolwentów szkół zawodowych, a informacje tego rodzaju są dla planowania organizacji szkolnictwa pilnie potrzebne. Ministerstwo prosiło o możliwie rychłe nadesłanie z większej liczby szkół danych, choćby niepełnych, obrazujących losy absolwentów szkół zawodowych rocznika szkolnego 1946/7 i 1947/8 ze szczególnym uwzględnieniem zatrudnienia w sektorze państwowym i spółdzielczym oraz dalszych studiów.

Ponadto przynajmniej w odniesieniu do wybranych szkół typowych wszystkich działów i stopni należy podać sumarycznie: z jaką podbudową przyjęto w r. szk. 1947/48 młodzież do klas I. (Nr III OK-5234/48)

*) patrz str. 19.

Poz. 49.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA OŚWIATY

w sprawie egzaminu dodatkowego z nauki o Polsce i świecie współczesnym przy wydawaniu dyplomów na nauczycieli szkół średnich

W związku z podniesionym przez jedną z Komisyj Egzaminów Państwowych na Nauczycieli Szkół Średnich zapytaniem odnośnie terminu ważności decyzji Ministerstwa w sprawie przyznania dyplomu na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli, Ministerstwo wyjaśniło pismem z dnia 3 sierpnia 1948 r. Nr II Śr-3660/48 co następuje:

Egzamin dodatkowy z nauki o Polsce i świecie współczesnym obowiązuje wszystkich kandydatów, ubiegających się o wydanie dyplomu na nauczyciela szkół średnich, co do których decyzja Ministerstwa zapadła po 1 kwietnia 1948 r., a to w myśl rozporządzenia z dnia 7 lutego 1948 roku (Dz. Urz. Min. Ośw. Nr 2, poz. 25). Ujemny wynik egzaminu odkłada wydanie dyplomu do drugiego terminu, wskazanego przez Komisję. Dopiero pozytywny wynik egzaminu zezwala na wydanie dyplomu.

(Nr II Śr-3660/48)

Załącznik (do poz. 48)

Województwo .... Powiat ....

Dokładna nazwa szkoły .... Adres szkoły ....

LOSY ABSOLWENTÓW, KTÓRZY UKOŃCZYLI SZKOŁĘ W R. SZK. ....

Wydział	Charakter zakładu pracy	Absolwentów ogółem	Płeć absolwenta	ABSOLWENCI									
				Ogółem		SAMODZIELNI							
				w dziale odpowiadającym nabytej w szkole specjalności	w dziale nieodpowiadającym nabytej w szkole specjalności								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	a) państwowy i komunalny		mężczyzn										
	b) spółdzielczy												
	c) społeczny innego rodzaju												
	d) prywatny												
	a) państwowy i komunalny		kobiet										
	b) spółdzielczy												
	c) społeczny innego rodzaju												
	d) prywatny												

.... , dnia .... 1949 r.

I. ROLNICTWO (ogrodnictwo leśnictwo, rybactwo, hodowla zwierząt, uprawy specjalne);
II. PRZEMYSŁ BEZ RZEMIOSŁA — górnictwo, budownictwo, przemysł, melioracje, wodociągi, kanalizacja elektrownie, gazownie itp.;
III. RZEMIOSŁO;
IV. HANDEL — kredyt, ubezpieczenia, hotele, zakłady gastronomiczne, handel;
V. KOMUNIKACJA — komunikacja, telekomunikacja, transport;
VI. OŚWIATA — oświata, kultura, rozrywki, wychowanie fizyczne;
VII. HIGIENA I LECZNICTWO — weterynaria, sanitariat, pielęgnowanie ciała.

Poz. 50.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA OŚWIATY

w sprawie wykazu podręczników i wydawnictw dla szkół zawodowych na rok szkolny 1948/49.

Ministerstwo Oświaty wydało podany w załączniku wykaz podręczników i wydawnictw dla szkół zawodowych na rok szkolny 1948/49 (Nr VI Oc-362/48 m. dz.).

Załącznik do komunikatu (poz. 50)

Wykaz podręczników i wydawnictw dla szkół zawodowych na rok szkolny 1948/49.

J. A. Baculewski, K. Budzyk, J. Pietrusiewiczowa, A. Piorunowa: Wczoraj i dziś. Podręcznik dla gimnazjów zawodowych, książka pomocnicza dla gimnazjów ogólnokształcących oraz dla szkół i kursów dla dorosłych — PZWS.

St. Bąkowski i J. Sobiński: Fizyka z maszynoznawstwem ogólnym. Podręcznik dla szkół średnich zawodowych — PZWS.

T. Bildziukiewiczowa: Kurs pisania na maszynach. Podręcznik dla szkół i kursów zawodowych.

A. Bildziukiewicz: Arytmetyka handlowa cz. I — technika sprawnego liczenia. Podręcznik dla gimnazjów handlowych i spóldzielczych.

A. Bretes: Nauka pisania na maszynie. Podręcznik dla szhół handlowych i spółdzielczych.

Z. Butlewski: Geometria analityczna dla liceów zawodowych — PZWS.

Br. Chrzan: Upowszechnienie poradnictwa zawodowego i szkolnego. Pomoc naukowa dla nauczycieli i kierowników szkół zawodowych — Pomoce i Urządzenia Szkolne w Krakowie.

M. Chyrosz i H. Waniczek: Materiałoznawstwo krawieckie i bieliźniarskie. Podręcznik dla szkół przemysłu odzieżowego i włókienniczego — Książnica Atlas.

T. Cypran: Fotografia praktyczna cz. I i II. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli oraz do bibl. szkół zawodowych — Wł. Wilak.

T. Cyprian: Fotografia małoobrazkowa. Dozwolona w bibl. uczniowskich i nauczycielskich szkół zawodowych — W. Wilak.

W. Czerwiński: Planowanie robót na obrabiarkach do metali. Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz do bibl. szkół zawodowych — PZWS.

W. Czerwiński: Poradnik mechanika-metalowca. Podręcznik dla szkół zawodowych o kiernku metalowym — PZWS.

W. Czerwiński: Podręcznik warsztatowy — PZWS.

W. Czerwiński: Napęd i główniejsze mechanizmy obrabiarek. Podręcznik dla gimnazjów mechanicznych i średnich szkół zawodowych o kierunku metalowym oraz książka pomocnicza dla nauczycieli — PZWS.

W. Czerwiński: Zasady chemii i materiałoznawstwa. Podręcznik dla szkół zawodowwch o kierunku metalowym — PZWS

O. Diesl, uzupełniony przekład J. Ciechanowskiego: Chemia organiczna. Podręcznik dla szkół zawodowych o poziomie licealnym — W. Wilak.

T. Dobrzański: Rysunek techniczny. Podręcznik dla gimnazjów mechanicznych oraz książka pomocnicza dla szkół technicznych mechanicznych — Inst. Wydawn. S. I. M. P.

B. Egiejman: Termodynamika elektryczna cz. I II.

E. Ehrlich i St. Górnik: Teka robocza dla kl. I i II gimnazjum handlowego. Pomoc naukowa.—PZWS.

St. Feliksiak, Wł. Michajłow, Z. Raabe i K. Strawiński: Zoologia — podręcznik dla liceów ogólnokształcących, liceów zawodowych odpowiedniego typu, np. licea hodowlane, ogrodnicze itp. oraz polecona do bibl. nauczycielskich — PZWS.

J. i J. Firewiczowie: Podręcznik chemii dla gimn. zawodowych — Nasza Księgarnia.

J. Firewicz i J. Firewiczowa: Chemia z materiałoznawstwem ogólnym. Podręcznik dla średnich szkół zawodowych — Nasza Księgarnia.

J. Firewiczowa: Poradnik dla nauczycieli szkół zawodowych — Chemia w szkołach średnich ogólnozawodowych. Książka pomocnicza dla nauczycieli średnich szkół zawodowych.

T. Gasiński: Statyka budowli i wytrzymałość tworzyw. Podręcznik dla liceów budowlanych — PZWS.

G. i B. Gaweccy: Fizyka i jej zastosowanie w życiu codziennym. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli szkół zawodowych — PZWS.

E. Geisler: Obróbka skrawaniem, tom I — książka pomocnicza dla nauczycieli i uczniów liceów mechanicznych oraz do bibl. szkół mechanicznych wszystkich szczebli — PZWS.

J. Górski: Zasady nomografii dla szkół technicznych — PZWS.

J. Górski: Algebra dla liceów przemysłowych — PZWS.

W. Hanka: Matematyka stosowana cz. I. Książka pomocnicza dla nauczycieli i uczniów szkół zawodowych o poziomie licealnym.

K. Homolacs: Rękodzielnictwo jako sztuka. Książka pomocnicza dla szkół zawodowych oraz do bibl. szkół zawodowych. — PZWS.

G. Hensel i St. Wierusz-Kowalski: Podstawy elektrotechniki cz. I i II. Podręcznik dla gimn. zawodowyc — PZWS.

G. Hensel i Wł. Kotelewski: O uzwojeniach maszyn elektrycznych prądu stałego. Podręcznik dla gimnazjów i liceów elektrycznych — PZWS.

S. Jasiński: Akumulatory elektryczne. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli szkół i kursów elektrycznych oraz mechaniczno-samochodowych— PZWS.

Wł. Kłosowski: Zasady kalkulacji. Książka pomocnicza dla nauczycieli i uczniów — Nauka.

J. Kołodziejczyk: Botanika. Podręcznik dla liceów ogólnokształcących, szkół rolniczych, leśnych, zakładów kształcenia nauczycieli — PZWS.

A. Komar i J. Pagaczewski: Mierzenie w życiu codziennym. Dopuszczona do bibl. szkół zawodowych — Spółdz. Wydawn. Pracown. Techn. Szk. Akadem. w Krakowie.

T. Kozłowski: Budownictwo stalowe, cz. I. Książka pomocnicza — PZWS.

J. Kryński: Towaroznawstwo. Poradnik dla nauczycieli szkół zawodowych — PZWS.

J. Kryński i J. Iwiński: Towaroznawstwo cz. I. II i III. Podręcznik dla szkół handlowych — PZWS.

M. Krzywicki: Maszyny elektryczne prądu stałego — stałego — PZWS.

O. Laure i J. Górski: Arytmetyka dla gimn. przemysłowych. Podręcznik dla gimnazjów zawodowych i średnich szkół zawodowych — PZWS.

T. Leszczyński: Technologia metali — wiertarki. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli szkół zawodowych i gimnazjum o kiernku metalowym oraz do bibl. wymienionych szkół — PZWS.

A. Lewandowski: Chemiczna analiza jakościowa. Podręcznik w szkołach zawodowych stopnia licealnego — Wł. Wilak.

A. Lewandowski: Foto-recepty. Książka pomocnicza dla nauczycieli i do bibl. szkół fotograficznych — Wł. Wilak.

A. Lipa: Technika sprawnego liczenia. Podręcznik dla gimnazjów handlowych i spółdzielczych — PZWS.

R. Lipski: Odlewnictwo. Podręcznik technologii metali.

R. Lipski: Kowalstwo. Podręcznik technologii metali.

R. Lipski: Ślusarstwo. Podręcznik technologii metali.

A. Luciński: Wodociągi kolejowe. Wyd. II. Podręcznik w liceach kolejowych oraz do bibl. nauczycielskich i uczniowskich liceów budowlanych, drogowych i wodno-melioracyjnych — Min. Komunikacji.

P. Łoziński: Zoologia i botanika. Podręcznik dla I kl. gimn. handl. i innych gimn. zawod. — Książnica Atlas.

K. Majkowski: Akumulatory. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli liceów elektrycznych oraz do bibl. szkół zawodowych.

A. Miętka: Algebra cz. I, II i III. Podręcznik dla gimnazjów handlowych i spółdzielczych oraz dla publicznych szkół handlowych i spółdzielczych — PZWS.

Cz. Mikulski: Wytwornice pary. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli liceów mechanicznych oraz do bibl. szkół zawodowych technicznych — PZWS.

M. Mirgałowska-Suchońska: Bielizna chłopięca i męska. Podręcznik kroju — PZWS.

M. Mosiński: Obróbka cieplna. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli szkół średnich zawodowych i szkół rzemieślniczych metalowych.

W. Moszyński: Pasowania w budowie maszyn. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli gimnazjów i liceów mechanicznych — Inst. Wydawn. S.I.M.P.

L. Natanson: Fale — atomy — kwanty. Pożądana w bibl. szkół ogólnokształcących i zawodowych — PZWS.

St. Neumark: Mechanika techniczna tom I. Podręcznik dla liceów mechanicznych oraz do bibl. szkół technicznych — T. K. T.

E. Niebrój: Księgi uproszczone i księgi podatkowe — zeszyt do ćwiczeeń. Materiał pomocniczy dla nauczycieli szkół handlowych i spółdzielczych — Książka.

K. Niemski: Teoria i technika księgowości przedsiębiorstw. Książka pomocnicza dla nauczycieli szkół handlowych i spółdzielczych. — Książka.

Fr. Ober i N. Konwerski: Teczka rysunków rzutowych — Nr 17. Pomoc naukowa w średnich szkołach zawodowych — Inst. Rzem. Przem. w Poznaniu.

K. Ochęduszko: Koła zębate — tom. I. Konstrukcja. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli liceów mechanicznych, nauczycieli gimnazjów mechanicznych oraz średnich szkół zawod — Inst. Wydawn. S.I.M.P.

A. Opolski: Atlas astronomiczny. Pomoc dla lic. ogólnokształcących i zawodowych — PZWS.

B. Orgelbrand: Silniki spalinowe. Podręcznik dla szkół i kursów zawodowych oraz dla samouków — PZWS.

M. Ornatkiewicz: Termodynamika techniczna — Ognisko.

J. Pastuszenko: Koszykarstwo wiklinowe. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli w szkołach i na kursach koszykarskich oraz dla bibl. szkół zawodowych — PZWS.

Perfecta: Księgowość przebitkowa — komplet szkolny. Pomoc naukowa w szkołach zawodowych — Perfecta.

A. Pieprzyca i K. Korabiowska: Krój damski: Podręcznik dla szkół krawieckich — PZWS.

Fr. Popiołek: Dzieje hutnictwa żelaznego na ziemiach polskich. Książka dozwolona w bibl. szkół zawodowych — Instytut Śląski.

St. Porankiewicz: Szewstwo i cholewkarstwo. Podręcznik dla szkół i kursów zawodowych grupy skórzanej — Inst. Rzem. Przem. w Poznaniu.

Praca zbiorowa — Rocznik statystyczny 1947 r. Książka pomocnicza dla uczniów szkół ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli — G. U. S.

Praca zbiorowa — Warszawa w liczbach 1947 r. Pożądana w bibl. nauczycielskich i pomocnicza dla uczniów szkół ogólnokształcących i zawodowych na terenie m. st. Warszawy — Zarz. Miejski Wydz. Statystyczny.

St. Roszkowski: Zbiór zadań rachunkowych dla metalowców. Podręcznik do użytku średnich szkół zawodowych i kursów zawodowych — Awir.

Z. Rytel: Teoretyczne podstawy organizacji. Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz polecona do bibl. szkół zawodowych — Wł. Wilak.

J. B.. Sieklucki: Zbiór zadań z mechaniki stosowanej. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli liceów mechanicznych.

A. Simmler i K. Wiśniowski: Towary spożywcze. Podręcznik dla gimnazjów i liceów zawodowych.

A. Simmler: Towaroznawstwo nieorganiczne. Podręcznik dla szkół zawodowych.

W. Skalski: Technika handlu hurtowego. Książka dopuszczona do bibl. szkół handlowych i spółdzielczych — Wł. Wilak.

St. Słowikowski: Praktyczny wykład trygonometrii płaskiej. Podręcznik dla liceów zawodowych. — PZWS.

M. Stankiewicz: Podręcznik korespondencji rzemieślniczej dla publicznych średnich szkół zawodowych oraz kursów rzemieślniczych — Instytut Rzem. Przem. w Poznaniu.

B. Stefanowski: Gospodarność cieplna w siłowniach. Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz do bibl. liceów mechanicznych i elektrycznych — PZWS.

Z. Szabuniewicz: Zagadnienia elektrotechniki samochodowej. Podręcznik w szkołach samochodowych i książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli szkół elektrycznych i mechanicznych o poziomie licealnym — PZWS.

T. Śliwiński: Praktyczne wskazania z technologii cukrowniczej. Dopuszczona do bibl. szkół zawodowych technicznych.

T. Śliwiński: Teczka korespondencyjna. Książka pomocnicza dla średnich szkół zawodowych grupy ogólnozawodowej — Nauka.

L. Temerson: Elektrotechnik. Podręcznik dla publicznych średnich szkół zawodowych elektrycznych i książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli szkół zawodowych — Czytelnik.

B. Tittenbrun: Maszyny elektryczne. Podręcznik dla gimnazjów elektrycznych — Ognisko.

W. Trojanowski: Higiena mięsa. Podręcznik dla szkół zawodowych.

B. de Ville: Zasady księgowości przebitkowej. Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz dopuszczona do bibl. szkół zawodowych — Perfecta.

M. Wakalski: Skrawanie narzędziami ze stopów spiekanych. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli liceów mechanicznych, nauczycieli gimnazjów mechanicznych oraz średnich szkół zawodowych — Inst. Wydawn. S.I.M.P.

K. Walter: Chemia dla liceów technicznych. Podręcznik dla liceów przemysłowych — PZWS.

Z. Warchałowska-Kietlińska: Miernictwo na usługach inżynierii. Książka zalecona do bibl. szkół budowlanych, wodnych. melioracyjnych i drogowo-kolejowych — Min. Odbudowy.

J. Weber: Zarys kowalstwa i obróbki cieplnej. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli na wydziałach mechanicznych średnich szkół technicznych oraz dla nauczycieli szkół rzemieślniczych metalowych — PZWS.

T. Wichert: Organizacja warsztatów w 3-letnim gimnazjum mechanicznym. Książka pomocnicza dla kierowników warsztatów i nauczycieli zawodu w gimnazjach mechanicznych.

T. Wichert: Organizacja warsztatów w 3-letnim liceum mechanicznym. Książka pomocnicza dla kierowników warsztatów i nauczycieli zawodu w liceach mechanicznych.

St. Wierusz-Kowalski: Elektryczne grzejnictwo przemysłowe. Książka pomocnicza dla uczniów i nauczycieli gimnazjów i liceów zawodowych o kierunku elektrycznym oraz do bibl. szkół zawodowych — PZWS.

St. Wierusz-Kowalski: Maszyny elektryczne prądu stałego. Podręcznik dla liceów elektrycznych — PZWS.

St. Wierusz-Kowalski: Maszyny elektryczne prądu zmiennego. Podręcznik dla liceów elektrycznych i książka pomocnicza dla nauczycieli szkół zawodowych — PZWS.

W. Wierzbicki: Wstęp do mechaniki budowli. Książka pomocnicza dla nauczycieli liceów budowlanych i drogowych oraz do bibl. uczniowskich szkół zawodowych.

J. Witowski: Sprawozdawczość w przedsiębiorstwie. Książka pomocnicza ddla nauczycieli szkół handlowych i spółdzielczych oraz do bibl. szkół zawodowych — Wł. Wilak.

J. Witowski: Zasady organizacji pracy biurowej. Książka do bibliotek szkół zawodowych—Wł. Wilak.

J. Witowski: Gospodarka materiałowa. Książka pomocnicza dla nauczycieli oraz do bibl. szkół handlowych i spółdzielczych — Wł. Wilak.

J. Witowski: Organizacja zakupów i sprzedaży. Do bibl. szkół zawodowych — Wł. Wilak.

J. Wojnicz-Sianożęcki: Fizyka z maszynoznawstwem cz. I i II. Podręcznik dla gimnazjów mechanicznych — Autor.

Wydawnictwa Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej (z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy). Książki konieczne w bibl. szkół zawodowych — Nowa Księgarnia Techniczna.

Zeszyt warsztatowy uczna w rzemiośle (oprac. przez Związek Izb. Rzem. RP). Pomoc naukowa dopuszczona do użytku szkolnego w średnich szkołach zawodowyc — Autor.

T. Żukowski: Projektowanie ogrzewania wodnego budynków mieszkalnych. Książka pomocnicza dla nauczycieli liceów budowlanych — Ex Libris.

Poz. 51.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA OŚWIATY

w sprawie akcji obrączkowania ptaków.

W związku z międzynarodową akcją obrączkowania ptaków, prowadzoną na terenie Polski przez Stację Ornitologiczną Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie, Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 1 września 1948 roku Nr II-3399/48 zwróciło uwagę Ob. Ob. Dyrektorów i Kierowników szkół wszystkich typów i stopni na konieczność pouczania młodzieży, by wszelkie znajdowane obrączki polskie czy też zagraniczne były natychmiast odsyłane do Stacji Ornitologicznej Państwowego Muzeum Zoologicznego w Warszawie, ul. Wilcza 64, z podaniem miejsca i daty znalezienia ptaka, względnie oddawane były odnośnej Dyrekcji szkoły, która z kolei prześle je wraz z informacjami pod adresem Stacji.

Równocześnie Ministerstwo zaleciło nauczycielstwu zgłaszanie się do współpracy ze Stacją w akcji obrączkowania ptaków. Indywidualne zgłoszenia należy kierować pod adresem: Stacja Ornitologiczna Państwowego Muzeum Zoologicznego Warszawa, ul. Wilcza 64. Zgłaszający się otrzymują bezpłatnie wszelkie druki, instrukcje oraz obrączki. (Nr II-3399/48)

Poz. 52.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA OŚWIATY

w sprawie urlopów połogowych.

Ministerstwo Oświay podało pismem z dnia 20 września 1948 r. Nr I Pers-21265/48 do wiadomości i stosowania niżej przytoczony okólnik Nr 29 Prezesa Rady Ministrów w sprawie urlopów połogowych.

(Nr I Pers-21265/48

Prezes Rady Ministrów
Nr Pr. 10-3/48

Warszawa, dnia 21 sierpnia 1948 r.

URLOPY POŁOGOWE
OKÓLNIK Nr 29

Celem ujednolicenia praktyki udzielania urlopów połogowych pracownicom zatrudnionym we władzach, urzędach, zakładach, przedsiębiorstwach i innych instytucjach państwowych i prawa publicznego — zarządzam, co następuje:

W zakresie ochrony pracy kobiet w stanie ciąży należy w wymienionych na wstępie zakładach pracy stosować zasady, wynikające z przepisów art. 16 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. o pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 636; Nr 86 z r. 1925, poz. 591; Nr 93 z roku 1926, poz. 583; Nr 101 z r. 1931, poz. 773; Nr 43 z r. 1945, poz. 236; Nr 27 z r. 1948, poz. 182, bez względu na charakter prawny stosunku służbowego, t.j. zarówno w przypadkach, gdy chodzi o stosunek publiczno-prawny, unormowany ustawą z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej lub inną pragmatyką, jak i o stosunek prywatno-prawny (kontraktowy) w zakładach, nie podlegających cytowanej ustawie o pracy młodocianych i kobiet.

Uprawnienia inspektorów pracy, przysługujące im na podstawie przepisów cytowanej ustawy, nie mogą być wykonywane w tych zakładach pracy, które są ustawowo wyłączone spod działania inspekcji pracy.

W razie konieczności zwolnienia z pracy pracownicy znajdującej się w stanie ciąży, z ważnej przyczyny lub z winy pracownicy (art. 16, pkt. 5), należy tam, gdzie nie ma rady zakładowej lub delegata, zasięgnąć opinii miejscowego oddziału (koła) właściwego związku zawodowego.

W zakładach pracy, na terenie których obowiązuje ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, zasady wynikające z przepisu art. 16 ustawy o pracy młodocianych i kobiet należy stosować tylko do czasu unormowania sprawy urlopów połogowych w drodze zmiany obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Proszę o wydanie podległym jednostkom organizacyjnym stosownych zarządzeń.

Prezes Rady Ministrów
(—) Józef Cyrankiewicz

Poz. 53.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA OŚWIATY

w sprawie pracy małżonków-nauczycieli w jednej szkole.

Ministerstwo Oświaty pismem z dnia 14 września 1948 r. Nr I Pers-11588/48 udzieliło Kuratoriom Okręgów Szkolnych następujących zaleceń w powyższej sprawie.

Czasem zdarza się, że w niektórych szkołach powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładach kształcenia nauczycieli pracują małżeństwa nauczycielskie, przy czym jedno z małżonków na stanowisku kierownika lub dyrektora, drugie zaś w charakterze nauczyciela, sekretarza, kierownika internatu lub pełni inną nienauczycielską funkcję.

Taka obsada szkoły wywołuje często nieporozumienia pomiędzy gronem nauczycielskim a kierownikiem (dyrektorem) szkoły, wpływa źle na harmonijną współpracę Rady Pedagogicznej, a co za tym idzie i na poziom naukowy i wychowawczy szkoły, rodzi nieuzasadnione lub uzasadnione podejrzenia i zawiści, przyczynia się do niesnasek a nawet kłótni.

Stan taki na przyszłość istnieć nie powinien i dlatego Ministerstwo Oświaty zaleca, by małżeństw nauczycielskich, szczególnie jeśli jedno z małżonków zajmuje stanowisko kierownika lub dyrektora (p.o. kierownika lub p. o. dyrektora), w jednej szkole nie zatrudniać.

Jeżeli małżonkowie-nauczyciele już pracują w jednej szkole, należy jedno z nich, o ile w danej miejscowości istnieje druga szkoła tego samego lub pokrewnego typu, do której nauczyciel posiada kwalifikacje zawodowe, przenieść na własną prośbę lub z urzędu do innej sąsiedniej szkoły w tej samej miejscowości.

Przy przeniesieniu jednego z małżonków-nauczycieli należy kierować się w miarę możliwości odległością miejsca zamieszkania od zakładu naukowego, warunkami komunikacyjnymi, doborem grona nauczycielskiego z dodatkowymi lub wyższymi kwalifikacjami zawodowymi itp.

Ministerstwo Oświaty zdaje sobie sprawę, że przeniesień tych można będzie dokonać jedynie w większych ośrodkach, gdzie istnieją przynajmniej 2 szkoły tego samego lub pokrewnego typu, w których programie przewidziane są przedmioty, do nauczania których nauczyciel posiada prawem przepisane kwalifikacje zawodowe.

(Nr I Pers-11588/48)

Poz. 54.

KOMUNIKAT MINISTERSTWA OŚWIATY

z dnia 31 grudnia 1948 r.
(Nr GM/Prez.-7199/48)

w sprawie teatru kukiełkowego „Chłopskiej Drogi".

Redakcja tygodnika „Chłopska Droga" w Warszawie, Smolna 15, pragnąc udostępnić mieszkańcom wsi, a przede wszystkim młodzieży wiejskiej, korzystanie z teatru zorganizowała teatr kukiełkowy. Teatr ten będzie docierał z przedstawicielami do najdalej położonych wsi na terenie kraju, ceny biletów wstępu są bardzo nisko skalkulowane, od 10-50 zł.

Ze względu na charakter kulturalno-oświatowy zamierzonej pracy „Chłopskiej Drogi" Ministerstwo udzieliło zezwolenia zespołowi teatru kukiełkowego na korzystanie z sal szkolnych w okresie niedziel i ferii świątecznych.

Ministerstwo prosi Ob. Kuratora o wydanie odpowiednich zarządzeń w tej sprawie Inspektorom Szkolnym.

Otrzymują: Ob. Ob. Kurat. Okr. Szk.

Dyrektor Gabinetu Ministra
(—) Mgr. J. Barbag

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO
(Nr O. 77/49)

Sprawa: Teatr kukiełkowy „Chłopskiej Drogi".

do wiadomości i zastosowania.

Otrzymują Inspektoraty Szkolne i Wydziały.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) Mgr. E. Seniów

Poz. 55.

KOMUNIKAT BIBLIOTEKI NARODOWEJ.

Od stycznia 1948 r. ukazuje się ragularnie co tydzień w opracowaniu Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej **„Przewodnik Bibliograficzny“**, urzędowy wykaz druków, wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej i poloniców zagranicznych. — Jest to jedyna polska bieżąca bibliografia nowości wydawniczych, obejmująca książki i czasopisma, oparta na egzemplarzu obowiązkowym, nadsyłanym do Biblioteki Narodowej z całego kraju na mocy specjalnej ustawy.

Przewodnik Bibliograficzny podaje dokładne opisy wydawnictw, wymieniając również i ich nakładców, a także, w miarę możności, skład główny i cenę. Opisy bibliograficzne uporządkowane są według działów wiedzy. Ponadto w najbliższym czasie każda pozycja będzie opatrzona sygnaturą klasyfikacji dziesiętnej, obowiązującej na podstawie Zarządzenia Ministra Oświaty z dn. 4 lipca 1947 r. (Dz. Urzędowy Min. Oświaty 1947 r., Nr 9, poz. 226) w powiatowych bibliotekach publicznych. — **Przewodnik Bibliograficzny** umożliwia wszystkim naukowcom, oświatowcom, bibliotekarzom i księgarzom orientację wśród ostatnich nowości rynku księgarskiego i nabywanie ich do bibliotek. Ułatwia ponadto sporządzanie katalogów, a zwłaszcza działowych, przez naklejanie na kartki gotowych pozycji, wyciętych z jednostronnego wydania.

Przewodnik Bibliograficzny jest niezbędny w pracy każdego bibliotekarza, oświatowca i księgarza. Prenumerujcie więc i przeglądajcie regularnie tygodniową bibliografię nowości wydawniczych, chcąc dobrze prowadzić swoją bibliotekę, zaopatrzyć księgarnię w nowości wydawnicze i być zorientowanym w bieżącym piśmiennictwie.

Prenumerata wynosi rocznie zł 1.600.— (wyłącznie za pośrednictwem P.K.O., konto I-7119).

Rabatu nie udziela się.

Administracja: Biblioteka Narodowa, Warszawa, ul. Rakowiecka 6.

Poz. 56.

KOMUNIKAT Nr 122
KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO
z dnia 6 grudnia 1948 r.
(Nr O. 33734/48)

Zbiórka złomu (przypomnienie).

W związku z okólnikami Nr 281 z r. 1946, Nr 13 z r. 1947 i Nr 66 z r. 1948 Kuratorium poleca w dalszym ciągu wszystkim szkołom w Okręgu zorganizować i przeprowadzić wśród młodzieży zbiórkę złomu.

Celem usprawnienia akcji, teren m. Łodzi został podzielony na 5 rejonów.

Rejon I — zajmujący tereny trzech Komis. M. O. Nr 4, 5 i 12 — obejmuje składnik Bolesław Jabłoński, Łódź, ul. Południowa 41, z prawem odbioru złomu zebranego w szkołach, Organ. Młodzież. i Społ.

Rejon II — zajmujący tereny trzech Komisariatów M. O. Nr 2, 3 i 7 — obejmuje składnik Adam Zieliński, Łódź, ul. Kilińskiego 28, z uprawnieniami jak wyżej.

Rejon III — zajmujący tereny trzech Komisariatów M. O. Nr 1, 10 i 11 — obejmuje składnik Bernard Walkowiak, Łódź, ul. Kilińskiego 6, z uprawnieniami jak wyżej.

Rejon IV — zajmujący tereny trzech Komisariatów M. O. Nr 13, 14 i 15 — obejmuje Łódzka Składnica Złomu, Łódź, ul. Składowa 27/29, z uprawnieniami jak wyżej.

Rejon V — zajmujący tereny trzech Komisariatów M. O. Nr 6, 8 i 9 — obejmuje Składnica Złomu K. Wyrwas, pod zarządem państw., Łódź, ul. 11 Listopada 105, z uprawnieniami jak wyżej.

W okręgu po środki transportowe należy zwrócić się do Powiatowych Rad Narodowych.

Gdyby zaistniały ewentualne trudności z odbiorem zebranego złomu, proszę kierować się bezpośrednio do Hurtowej Zbiornicy Złomu w Łodzi, ul. Piotrkowska 150 (dawniej 102), telefon 164-03 Ob. Dyr Jański.

Otrzymują: Inspektoraty Szkolne i Dyrekcje szkół średnich wszystkich typów w Okręgu.

p. o. Naczelnika Wydziału
(—) J. Zauszkiewiczowa
Radca

Poz. 57.

KOMUNIKAT Nr 135
KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO
z dnia 3 stycznia 1948 r.
(Nr O-36584/48)
Srawa: 1) telefon, 2) tablice do badania wzroku, 3) karty dentystyczne.

1) Komunikuję, że Referat Higieny ma samodzielny telefon bezpośredni z miastem Nr telefonu 194-56.

2) Tablice do badania wzroku można bezpłatnie otrzymać w referacie higieny.

3) Karty dentystyczne są w składnicy Państwowych Wydawnictw Szkolnych Piotrkowska 218 w podwórzu. Cena jednej karty 1 zł 5O gr.

Okręgowy Wizytator Higieny
(—) J. Rodziewiczowa

Poz. 58.

KOMUNIKAT Nr 8
KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO
z dnia 11 stycznia 1949 r.
(Nr O. 249/49)

Przy niniejszym załączam wykaz przyjęć lekarskich w Poradnich P.C.K. w Łodzi. Jednorazowa porada dla młodzieży szkolnej — 150 zł.

Otrzymują: wszystkie szkoły średnie na terenie m. Łodzi.

Okręgowy Wizytator Higieny
(—) J. Rodziewiczowa

GODZINY PRZYJĘĆ W AMBULATORIUM P. C. K.

Lekarze chorób wewnętrznych

Armii Ludowej 26.

1. Dr Chojnowski Józef — codz. 14.30-15.30.
2. Dr Charniewicz Stefan — codz. 17-19.
3. Dr Łopatto Antonina — codz. 17-19.

Piotrkowska 102.

1. Dr Baran Henryk — wt., czw., sob. 12-15.
2. Dr Koiszewska Janina — codz. 9-12.
3. Dr Meinhardt P. — codz. 15.30-17.30.
4. Dr Wieliczański H. pon., śr., piątki 13-15.

Chirurdzy.

Armii Ludowej 26.

1. Dr Dobrski Henryk — codz. 12-15.
2. Dr Szulc Jerzy — pon., śr., piątki 17-19.
3. Dr Zawadzki Tad. — wt., czw., sob. 17-19.

Piotrkowska 102.

1. Dr Czajkowski L. — codz. 15-17.
2. Dr Kucharski J. — codz. 9-12.

Laryngolodzy.

Armii Ludowej 26.

1. Prof. dr Dylewski B. — codz 12-13.

Piotrkowska 102.

1. Rr Borsuk J. — codz. 17-18.
2. Dr Ernest J. — codz. 12-15.

Okuliści.

Armii Ludowej 26.

1. Prof. dr Kwaskowski — codz. 15-18.

Piotrkowska 102.

1. Dr Bein K. — codz. 9-12.
2. Dr Ernestowa E. — codz. 16-19.

Ginekolodzy.

Armii Ludowej 26.

1. Dr Bornstein M. — codz. 9-12.
2. Dr Kuleszyna M. — codz. prócz wt. 15-18.

Piotrkowska 102.

1. Dr Paluchowa O. — codz. 17-18.
2. Dr Sobierański S. — codz. 13-15.

Choroby skórne i weneryczne.

Piotrkowska 102.

1. Dr Chylewska W. — codz. 10-12.
2. Dr Kaczorowska H. — codz. 15-17.

Choroby nerwów.

Armii Ludowej 26.

1. Dr Stein Wł. — pon., śr., piątki 13-14.

Jednorazowa porada dla młodzieży szkolnej — 150.— zł.

Poz. 59.

KOMUNIKAT Nr 9
KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

z dnia 13 stycznia 1949 r.
(Nr O. 434/49)
Protetyka dla szkół.

Klinika Protetyczna Wydziału Stomatologicznego Uniwersytetu Łódzkiego przy ul. Nowotki 21 przyjmuje na ulgowych warunkach młodzież szkolną i nauczycielstwo. Przyjęcia na podstawie legitymacji nauczycielskiej, uczniowskiej. W razie jakichś nieporozumień proszę się zwrócić do zastępcy Profesora Adiunkta Kliniki p. dr Larys Janiny.

Poniżej cennik za zabiegi.

Otrzymują: wszystkie Wydziały Kuratorium. Inspektoraty Szkolne, wszystkie szkoły średnie w Okręgu.

Okręgowy Wizytator Higieny
(—) J. Rodziewiczowa

CENNIK ULGOWY
Uniwersytet Łódzki — Klinika Protetyczna, ul. Nowotki 21.

1. Korona stalowa — zł 1.000.
2. Korona złota — zł 1.000 + materiał.
3. Korona polapontowa (materiał zastępujący porcelanę) — zł 3.500.
4. Ząb opłytkowany — zł 1.000.
5. Część w moście stalowym pełnym lanym — zł 1.000.
6. Część w moście złotym—zł 1.650 + złoto.
7. Richmond stalowy (ząb na sztyfcie) — zł 2.000 + ząb.
8. Richmond złoty — zł 2.000 + ząb i złoto.
9. Ząb w kauuczuku — zł 750.
10. Ząb w paladonie — zł 1.000 + 1.000.
11. Naprawa kauczuku (protezy) — zł 1.000 + ząb.
12. Naprawa paladonu — zł 1.000 + ząb.
13. Klamra stalowa — zł 400.
14. Klamra złota — zł 500 + złoto.
15. Klamra złota lana — zł 700 + złoto.
16. Płytka kauczukowa do 5 zebów — zł 600.
17. Licówka (ząb sztuczny) — zł 400.
18. Łuk stalowy do dostawki — zł 1.500.
19. Licówka z palapontu — zł 2.000.
20. Łuk przy zębie dowieszonym — zł 1.200.
21. Zdjęcie mostu stalowego 1 p. — zł 400.
22. Zdjęcie mostu złotego 1 p. — zł 400.
23. Zacementowanie korony — zł 400.
24. Za znieczulenie — zł 200.
25. Zlutowanie 2 koron — zł 500.

Poz. 60.

KOMUNIKAT Nr 2
KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO

z dnia 11 stycznia 1949 r.
(Nr VII S. P. 33431/ex/48)
Organizacja Kół Przysposobienia Marynarki.

Komendanci hufców S. P. przystąpią do organizowania w hufcach S. P. Kół Przysposobienia Marynarskiego. Po szczegółowe informacje

odnośnie organizowania Kół i przeprowadzenia zajęć należy się zwracać do odnośnych Komend Powiatowych S. P.

Typowanie junaków do Kół przeprowadza Komendant hufca S. P. wespół z przewodniczącym Z. M. P.

Do Koła może należeć ochotniczo młodzież w wieku od 16 do 18 lat:

a) przez Komisję Kwalifikacyjno-Rejestracyjną uznana za zdolną do służby w marynarce (wzrost minimalny 165 cm., silna budowa kośćca i mięśni , prawidłowa klatka piersiowa, serce i płuca bez zarzutu, wybitnie dobry słuch i wzrok). Pożądane zawody: telefoniści, telegrafiści, elektrycy, ślusarze, tokarze, kowale, maszyniści itp.;

b) z pochodzenia: synowie robotników, chłopów małarolnych i inteligencji pracującej;

c) wyróżniające się w pracy w swoich hufcach S. P.

Komendanci hufców S. P. prześlą natychmiast meldunki do komend powiatowych S. P. z podaniem ilości uczestników Koła oraz nazwisko starszego Koła (wykorzystać na to stanowisko absolwentów kursu w Ustce i uczestników rejsu leningradzkiego).

Za Naczelnika Wydziału
(—) **K. Kwiatosiński**
Wizytator Szkół

Poz. 61.

Biuro Reklam i Ogłoszeń
R. S. W. „PRASA"
L. cz. 43/Bo/49

Łódź, dnia 20 stycznia 1949 r.

Do
Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
w miejscu
ul. Jaracza 11.

W związku z likwidacją Biura Reklam i Ogłoszeń PAP, zwracamy się do Was, abyście wszelkie ogłoszenia do gazet kierowali za naszym pośrednictwem.

Zarządzony okólnik Premiera Nr 47 z dnia 5. IX. 1945 r. o obowiązku przedsiębiorstw, instytucji państwowych i samorządowych przesyłania wszelkich ogłoszeń i reklam za pośrednictwem PAP-u. **automatycznie wygasa.**

Zlecenia załatwiać będziemy punktualnie **i ściśle wg. cenników redakcyjnych** bez doliczania jakichkolwiek opłat.

Łódź, ul. Piotkowska 55.
Biuro Reklam i Ogłoszeń
R.S.W. „PRASA"

OKÓLNIK

Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego w sprawie ogłoszeń w prasie.

W związku z likwidacją Biura Reklam i Ogłoszeń PAP anuluję okólnik Nr 132 z dnia 15 czerwca 1948 r. Nr O.145/48.

Podaję jednocześnie do wiadomości, że wszelkie ogłoszenia w prasie załatwia według cenników redakcyjnych bez doliczenia jakichkolwiek opłat — Biuro Reklam i Ogłoszeń R.S.W. „Prasa" Łódź, ul. Piotrkowska 55.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) **E. Seniów**

Poz. 62.

ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Warszawa, grudzień 1948 r.

WSKAZÓWKI DLA ZAKŁADÓW PRACY

w sprawach:

1) wypłaty zasiłków rodzinnych od 1.I. 1949 r. 1949 r.,

2) akcji rozdawnictwa mleka.

Na podstawie § 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dn. 16.I. 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 4, poz. 32) Zakład Ubezpieczeń Społecznych podaje następuzące wskazówki:

§ 1.

Począwszy od dn. 1. I. 1949 r. wypłaca się zasiłki rodzinne w następującej wysokości:

Rodzaj zasiłku	Wysokość zasiłku bez asygnaty na mleko		Wysokość zasiłku z asygnatą na mleko	
1) na jedno dziecko		1.650		1.450
2) na dwoje dzieci	1.650	3.600	1.450	3.200
3) na każde następne dziecko	1.950		1.750	
4) na żonę (męża trwale niezdolnego do zarobkowania),		2.250		2.050
jeżeli przysługuje zasiłek na dzieci		1.250		1.050
5) jeżeli nie przysługuje zasiłek na dzieci:		1.000		800

a) na żonę lub męża trwale niezdolnych do zarobkowania, bądź

b) na żonę w wieku powyżej 50 lat, bądź też

c) na żonę kształcącą się w szkołach

§ 2.

Po raz pierwszy zasiłki w powyższej wysokości należy wypłacić w styczniu 1949 r. (przypadające za miesiąc grudzień 1948 r.). Ewentualne zaległe zasiłki, przypadające do wypłaty za okresy do grudnia 1948 r., wypłacać należy w poprzedniej wysokości.

W styczniu 1949 r. nie wypłaca się już zasiłku rodzinnego żonie—mężowi niewychowującym dzieci uprawnionych do zasiłku rodzinnego, o ile w myśl pkt. 5 (a, b, c) § 1 nin. wskazówek nie przysługuje im zasiłek rodzinny.

§ 3.

Od dn. 1. I. 1949 r. zostaje zniesiony przydział mleka w zaopatrzeniu reglamentowanym. Od tej daty dzieci, kobiety ciężarne i matki — na warunkach zawartych w niniejszych wskazówkach — otrzymują

mleko na rachunek ubezpieczenia rodzinnego na podstawie asygnat, wydawanych przez zakład pracy.

§ 4.

Prawo do otrzymywania mleka na rachunek ubezpieczenia rodzinnego mają następujący członkowie rodzin pracowników, **uprawnionych do pobierania zasiłków rodzinnych:**

a) dzieci od 0—3-ch lat włącznie — po 14 litrów mleka miesięcznie.

b) dzieci powyżej 3-ch lat do 14 włącznie — po 7 litrów mleka miesięcznie,

c) żony od 7 miesiąca ciąży do urodzenia dziecka oraz przez okres roku od urodzenia dziecka — po 7 litrów mleka miesięcznie.

Prawo to posiadają również kobiety zatrudnione — od 7 miesiąca ciąży do urodzenia dziecka oraz przez okres roku od urodzenia dziecka — po 7 litrów mleka miesięcznie.

W przypadkach, gdy oboje małżonkowie pracują, żona otrzymuje asygnatę na mleko zarówno w czasie ciąży, jak i w okresie roku po urodzeniu dziecka w tym zakładzie pracy, w którym jest zatrudniona.

§ 5.

Uprawnienia kobiet będących w ciąży stwierdza się na zasadzie zaświadczeń lekarzy Ubezpieczalni Społecznej o czasie ciąży.

Uprawnienia dzieci i kobiet po urodzeniu dziecka stwierdza się na zasadzie aktu urodzenia dziecka lub wiarygodnego dowodu zastępczego (zaświadczenie zakładu położniczego, lekarza, stacji opieki nad matką i dzieckiem).

Asygnaty na mleko otrzymują **tylko osoby, które zamieszkują w miejscowościach objętych akcją rozdawnictwa mleka.** Wykaz tych miejscowości podaje do wiadomości Ubezpieczalnia Społeczna.

Dzieci otrzymują mleko — zasadniczo w szkołach lub przedszkolach, pozostałe osoby — w spółdzielczych punktach rozdawnictwa mleka.

Rejestrowanie asygnat na mleko, dostawa mleka oraz kontrola jakości i terminowości dostawy mleka, powierzone zostały Centrali Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich, która działa przez swoje placówki terenowe.

Asygnaty na mleko wydają zakłady pracy, obowiązane do wypłaty zasiłków rodzinnych — zasadniczo przy wypłacie tych zasiłków.

§ 6.

Asygnaty na mleko, dla umożliwienia ich zarejestrowania i pobierania mleka już od dn. 1. I. 1949 r., wydają zakłady pracy po raz pierwszy przed dniem 28. XII. 1948 r. Asygnaty te ważne będą na styczeń i pierwszą połowę lutego 1949 r.

Następne asygnaty wydać należy przy wypłacie zasiłków rodzinnych w lutym 1949 r. Te asygnaty, jak i asygnaty na następne miesiące, opiewać będą na okresy od dnia 16 bieżącego do dnia 15 następnego miesiąca.

Prawo do otrzymania mleka (asygnaty) przysługuje od miesiąca, w którym powstały odnośne warunki (rozpoczęcie 7 miesiąca ciąży, urodzenie się dziecka), ustaje z końcem miesiąca, w którym nastąpiła utrata tych warunków (przekroczenie 14 lat, upływ roku od dnia urodzenia się dziecka).

Okresy od 7 miesiąca ciąży do urodzenia dziecka oraz rok (12 miesięcy) po urodzeniu dziecka stanowią w uprawnieniu kobiety do mleka jeden nieprzerwany ciąg.

Śmierć powoduje utratę prawa do pobierania mleka z końcem okresu, na który wydano asygnatę.

Asygnaty na mleko — tak ze względów merytorycznych, jak i technicznych — wydaje się tylko na okresy bieżące, zatem nie mogą one być wydane za okresy minione, bez względu na to, czy uprawnienie (urodzenie dziecka, ciąża) powstało już w okresie minionym, czy też nie zgłoszono takiego roszczenia.

Np. w lutym kobieta była w 7 miesiącu ciąży i miała uprawnienie do zasiłku rodzinnego w kwocie 1.250 zł (jako żona wychowująca dzieci uprawnione do zasiłku rodziennego); zgłasza się w marcu po asygnatę na mleko dla siebie ale już po dokonanej marcowej wypłacie zasiłków rodzinnych (za luty); zasiłku rodzinnego w kwocie 1.250 zł nie wypłacono przy wypłacie marcowej. Należy jej wypłacić zaległy zasiłek rodzinny w kwocie 1.250 zł, a asygnatę na mleko należy wydać dopiero przy kwietniowej wypłacie (za marzec) wypłacając na nią zasiłek rodzinny w kwocie 1.050 zł, zatem — nie otrzymała ona asygnaty na mleko na 7 i 8 miesiąc ciąży (otrzymała zaś zasiłek po 1.250 zł), a asygnatę na mleko otrzyma dopiero na 9 miesiąc ciąży (w którym otrzyma zasiłek w kwocie 1.050 zł).

§ 8.

Dla każdej osoby uprawnionej do pobierania mleka wydaje się — zasadniczo — oddzielną asygnatę.

Przed wydaniem asygnaty należy ją wypełnić imieniem i nazwiskiem osoby, dla której asygnata jest przeznaczona i ostemplować pieczęcią firmową zakładu pracy.

W styczniu 1949 r. zostaną zużytkowane uprzednio wydrukowane asygnaty na mleko, które niezupełnie odpowiadają przyjętemu obecnie systemowi rozdawnictwa mleka.

W związku z tym tylko dla dzieci do lat 3 należy wydawać pełne asygnaty na mleko (kupony oznaczone cyfrą I i III).

Dla pozostałych osób (dzieci w wieku powyżej 3—14 lat i kobiet uprawnionych) właściwy jest rodzaj kuponów oznaczonych cyfrą III, wobec czego należy odciąć rodzaj kuponów oznaczonych cyfrą I.

Od lutego 1949 r. będą wydawane asygnaty według właściwego wzoru, przy czym dla dzieci do lat 3 będą wydawane asygnaty dodatkowe (dwie asygnaty po 7 litrów, razem na 14 litrów mleka).

§ 9.

Asygnaty na mleko podejmują zakłady pracy w miejscowej Ubezpieczalni Społecznej, delegując w tym celu upoważnionego na piśmie pracownika.

Otrzymane asygnaty na mleko dla uczącej się młodzieży lub dzieci uczęszczających do przedszkoli składane będą (przez osoby zainteresowane) w szkołach lub przedszkolach.

Asygnaty na mleko, przeznaczone dla pozostałych osób, rejestruje się w punktach rozdawnictwa mleka, zorganizowanych przez Centralę Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich.

§ 10.

Zakłady pracy zatrudniające wyłącznie pracowników zamieszkałych w miejscowościach nieobjętych akcją rozdawnictwa mleka, posługują się dotychczas używanymi listami wypłat zasiłków rodzinnych z tym, że odpowiednie wysokości poszczególnych rodzajów zasiłków należy poprawić do wysokości kwot, podanych w 1 kolumnie tabeli, zawartej w § 1 niniejszych wskazówek. Ten typ listy określa się symbolem „Z".

§ 11.

Zakłady pracy zatrudniające choćby tylko część pracowników zamieszkałych w miejscowościach objętych akcją rozdawnictwa mleka, sporządzają listy wypłat zasiłków rodzinnych i wydanych asygnat na mleko według wzoru, zawartego przy końcu niniejszych wskazówek, oznaczonego symbolem „ZM".

Listy te sporządza się, wpisując osoby uprawnione bądź do kolumn 4—9, bądź do kolumn 10—15, w zależności od tego, czy prócz zasiłków otrzymują one mleko czy nie, a liczbę dzieci w wieku od 0 do 3 lat należy wykazać ponadto w kolumnie 17.

Kobiety pracujące mające prawo do pobierania mleka (asygnat), tj. od 7 miesiąca ciąży i w ciągu roku od dnia urodzenia się dziecka (§ 4 ustęp drugi i trzeci) należy wykazywać na końcu listy, bez wypełniania rubryk 4—17 tych list.

Podobnie na końcu listy należy wykazywać żony bezdzietne nie mające prawa do zasiłku rodzinnego, a mające prawo do pobierania mleka z tytułu ciąży od 7 miesiąca do urodzenia dziecka.

§ 12.

Listy wypłat zasiłków należy przedkładać Ubezpieczalni Społecznej do 10 każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.

Przy listach sporządzonych wg. typu „ZM", określonego w § 11, należy zwrócić Ubezpieczalni Społecznej niewydane pracownikom asygnaty oraz odcięte (§ 8) kupony i z asygnat wydanych, uporządkowane w pakietach po 100 sztuk.

Zakłady pracy, które nie wyliczą się z pobranych asygnat, zostaną przez Ubezpieczalnię obciążone wartością mleka według cen rynkowych z doliczeniem 5% na koszty manipulacyjne.

§ 13

Wskazówki niniejsze mają w pełni zastosowanie do zakładów pracy centralnie opłacających składki z tym, że te zakłady pracy, które wydają asygnaty na mleko, przedkładają Ubezpieczalni tylko zestawienie wydanych asygnat na mleko (część pierwsza — A — listy wypłat typu „Zm").

§ 14

Zakłady pracy obliczają koszty administracyjne w wysokości 1,5% od globalnych kwot wypłaconych zasiłków na osoby otrzymujące jednocześnie mleko (suma zasiłków odpowiadających liczbom zasiłków z kolumn 10—15 listy „ZM"), a wysokości 1% od kwot wypłaconych zasiłków na osoby nie otrzymujące mleka (suma zasiłków z list „Z" oraz suma zasiłków z kolumn 4—9 listy „ZM"). Obliczone kwoty zaokrągla się do pełnych jednostek złotego — do 50 gr — w dół, powyżej 50 gr — w górę.

§ 15.

Wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazówki dla zakładów pracy (pracodawców) z dnia 9 października 1948 r. w sprawie wypłaty dodatku aprowizacyjnego do zasiłków rodzinnych przestają obowiązywać w odniesieniu do bieżących wypłat zasiłków rodzinnych od dn. 1. I. 1949 r. począwszy (§ 2).

Od dn. 1. I. 1949 r. należy nadal stosować wskazówki wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w grudniu 1947 r. z uwzględnieniem zmian, wynikających z niniejszych wskazówek.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

1) Prykłady sposobu wypełnienia imiennej listy wypłat (Część B listy „ZM).

Pracownik, wykazany we wzorze listy wypłat pod liczbą porządkową 1, posiada żonę bezdzietną uprawnioną do zasiłku dlatego, że się kształci; jest ona w 8-ym miesiącu ciąży; żonę tę jako uprawnioną do asygnaty na mleko, wpisano do kol. 10, a w kol. 16 podano kwotę zasiłku zł 800.—.

Pracownik, wykazany pod liczbą porządkową 2, posiada 8-mio miesięczne dziecko i żonę uprawnioną do zasiłku, t.j. niezatrudnioną; ponieważ obie te osoby mają prawo do asygnat na mleko, przeto zostały wykazane we właściwych kolumnach, żona w kol. 11, a dziecko w kol. 12; w kolumnie 16 podano kwotę zasiłku zł (1050+1450), t.j. za żonę zł 1050) i za dziecko zł 1450, ponadto dziecko, jako liczące poniżej 3 lat, wykazano dodatkowo w kolumnie 17, przeznaczonej na ujęcie statystyczne dzieci poniżej 3 lat, ze względu na przysługujące im dodatkowe asygnaty na mleko i rozliczenie się z pobranych asygnat na mleko.

Pracownik, wykazany pod liczbą porządkową 3, posiada czworo dzieci w wieku 2, 5, 10 i 15 lat oraz żonę w 7-ym miesiącu ciąży, zatrudnioną w innym zakładzie pracy; dzieci zostały wykazane: pierwsze w kol. 12, drugie w kol. 13, trzecie w kol. 14 a czwarte w kol. 8, to ostatnie jako nieuprawnione do asygnaty na mleko; w kolumnie 16 podano kwotę zasiłku zł (1450+1750+2050+2250), t.j. za czwarte dziecko zł 2250+za pierwsze dziecko zł 1450+ za drugie dziecko zł 1750 + za trzecie dziecko zł 2050; ponieważ jedno z dzieci ma poniżej 3 lat, przeto zostało dodatkowo wykazane w kol. 17; żonę, jako uprawnioną tylko do asygnaty na mleko, wykaże na końcu listy pracodawca, u którego żona jest zatrudniona, wpisze jej nazwisko i imię w kol. 2 oraz adres w kol. 3; żonę tę wykazywać należy w taki sposób do ukończenia ciąży oraz przez następnych 12 miesięcy po urodzeniu dziecka; dziecko urodzone przez taką żonę będzie wykazywane przez pracodawcę, u którego jest zatrudniony ojciec dziecka.

Cyfry w rubryce „sumowanie" otrzmano z podsumowania pionowego kolumn. Ogólną kwotę wypłaconych zasiłków, wynoszącą (800+1050+1450+1050+2050+2250) zł sprawdza się mnożąc liczby osób z kol. 3 przez 2250 (2250 zł×1), z kol. 10 przez 800 (800 zł × 1), z kol. 11 przez 1050 (1050 zł × 1), z kol. 12 przez 1450 (1450 zł×2), zkol. 13 przez 1750 (1750 zł×1) i z kol. 14 przez 2050 (2050 zł × 1) = 2250 + 800 + 1050 + 2900+1750+2050 zł.

2) Przykład sposobu wypełniana zestawienia ogólnego (Część A listy „ZM").

Liczby uzyskane z podsumowania kolumn 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13 i 14 listy imiennej wpisuje się do odpowiednich pozycji zestawienia.

Wzór wypełnionej listy wypłat typu „ZM“

....
(nazwa i adres zakładu pracy — pieczęć)

ZM

Lista wypłat zasiłków rodzinnych

za miesiąc ....*grudzień*........ 19 *48* r.
i wydanych asygnat na mleko

Nr K. P. ....

Ogólna liczba pracowników, zatrudnionych w zakł. pracy *16*

A Zestawienie ogólne

Liczba stron listy wypłat	Liczba pozycji (nazwisk)	Liczba zasiłków rodzinnych dla								Suma wypłaconych zasiłków rodzinnych	Należny zakł. pracy zwrot koszt. administr.	Liczba wydanych asygnat na mleko		Rozliczenie asygnat na mleko Liczba asygnat	
		nieotrzymujących asygnaty na mleko	po zł	1.000	1.250	1.650	1.950	2.250							
				4	5	6	7	8	9						
			liczba 1					*1*		*2.250*	*22*	kobietom wykazanym na końcu listy wypłat (B)		otrzymanych z Ubezp. Społ.	*10*
		otrzymujących asygnaty na mleko	po zł	800	1.050	1.450	1.750	2.050				dzieciom do lat 3 (kol. 17 listy B)	*2*	wydanych uprawnionym	** *8*
				10	11	12	13	14	15						
			liczba 2	* *1*	* *1*	* *2*	* *1*	* *1*		*8.550*	*128*	pozostałym (poz. 0+11+12+13+14 zestaw A)	* *6*	zwróconych Ubezp. Społ.	*2*
		razem liczby 1 + 2		*1*	*1*	*2*	*1*	*2*		*10.800*	*150*	RAZEM wydano asygnat	** *8*	Data zwrotu niezużytkowanych asygnat *10.I.1949*	

B Imienna lista wypłat zasiłków rodz. i wydanych asygnat na mleko	Podpis i pieczęć zakładu pracy Data........./........19......	Uwagi, podpis i pieczęć rady zakładowej (delegata):

L. p.	Nazwisko i imię pracownika	Dokładny adres pracownika	Liczba zasiłków rodzinnych na: nieotrzymujących mleko — ŻONĘ bez-dzietną	ŻONĘ dzietną	DZIECI 1-sze	2-gie	3-cie i nast.		otrzymujących mleko — ŻONĘ bez-dzietną	ŻONĘ dzietną	DZIECI 1-sze	2-gie	3-cie i nast.		Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych	Dodatk. asyg. dla dzieci od 0–3 lat	Pokwitowanie odbioru kwoty podanej w kol. 16 i asygnat na mleko
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	*X Y*								*1*						*800*		
2	*X Y*									*1*	*1*				*2.500*	*1*	
3	*X Y*						*1*				*1*	*1*	*1*		*7.500*	*1*	
4																	
5																	
6																	
		Sumowanie..........(razem)					*1*		*1*	*1*	*2*	*1*	*1*		*10.800*	*2*	

Sumę wypłaconych zasiłków rodzinnych oblicza się w następujący sposób: mnożąc liczbę osób z pozycji 4, 5, 6, 7 i 8 przez właściwą stawkę przysługującego im zasiłku rodzinnego, uzyskuje się sumę wypłaconych zasiłków na nieotrzymujących asygnat na mleko, mnożąc zaś liczbę osób z pozycji 10, 11, 12, 13 i 14 przez właściwą stawkę zasiłku uzyskuje się sumę wypłaconych zasiłków na otrzymujących asygnaty na mleko. Obie te sumy powinny się równać sumie wykazanej w liście imiennej (część B) w kat. 16.

Od sumy wypłaconych zasiłków na otrzymujących asygnaty na mleko oblicza się 1% należnych zakładowi pracy kosztów administracyjnych, a od sumy wypłaconych zasiłków na otrzymujących asygnaty na mleko — 1,5%.

Liczbę wydanych asygnat na mleko uzyskuje się z podsumowania pozycji kobiet, których nazwiska zawiera na końcu lista imienna w kol. 2, z podsumowania kol. 17 listy imiennej oraz z podsumowania pozycji 10, 11, 12, 13 i 14 zestawienia. Sumy te podaje się w odpowiednich rubrykach zestawienia.

Znając liczbę wydanych i pobranych z Ubezpieczalni Społecznej asygnat podaje się w odpowiedniej rubryce zestawienia ilość asygnat przypadających do zwrotu.

W zesawieniu ogólnym (część „A" listy „ZM" i imiennym (część „B") pozycje 9 i 15 (kol. 9 i 15) stanowią — na razie — rezerwę.

Poz. 63.

RUCH SŁUŻBOWY

nauczycieli szkół powszechnych.

Mianowania.

1. Staszewska Genowefa, mianow. naucz. p. s. p. w Jakubicach, pow. sieradzki od dn. 1.VIII. 1948 r.

2. Pawlak Irena, mianow. naucz. p. s. p. w Woli Zbrożkowej, pow. łódzki od dn. 1.XII. 1948 r.

3. Węsiak Zdzisław, mianow. naucz. p. s. p. w Kurowicach, pow. łódzki od dn. 1.XII. 1948 r.

4. Czajkowski Leon, mianow. naucz. p. s. p. w Łaszewie, pow. wieluński od dn. 1.XII. 1948 r.

5. Pawlak Stefania, mianow. naucz. p. s. p. w Kocierzewi, p. łowicki od dn. 9.XII. 1948 r.

Nauczyciele przeniesieni w stan spoczynku.

1. Ks. Mgr. Orłowski Józef. naucz. w XVIII Państw. Koeduk. Gimn. i Lic. w Łodzi, Nr dekr. Os-7339[47, z dn. 30.VI. 47 r.

2. Zarębski Bernard, naucz. publ. szk. powsz. Nr 1 w Koluszkach. pow. Brzeziny, Nr. dekr. Os-8980 z dn. 30. VI. 47 r.

3. Mokrzycka Jadwiga, naucz. publ. szk. powsz. Nr 127 w Łodzi, Nr. dekr. Os-7969[47, z dn. 30. VI. 47 r.

4. Nakielska Zofia, naucz. publ. szk. powsz. w Rędzinach, gm. Żytno, pow. radomszczański, Nr dekr. Os-1695[47, z dn. 31.VIII. 46 r;

5. Piaskowska Helena, naucz. publ. szk. powsz. Nr 2 w Zgierzu, Nr dekr. Os-7917 z dn. 30.VI. 47 r.

6. Barabaszowa Izabela, b. naucz. publ. szk. powsz. Nr 22 w Łodzi, Nr. dekr. 13858[47 z dn. 30. XI. 45 r.

7. Wacławski Jan, nie pełn. służby naucz. publ. szkół powsz., Nr dekr. O-Pers.-12594[47 z dn. 30.IV 45.

8. Oczkowska Anna, b. naucz. publ. szk. powsz. w Radomsku, Nr dekr. O.Pers.-12916[47 z dn. 31.VIII. 45 r.

9. Jaguszczańska Kazimiera, b. naucz. publ. szk. powsz. Nr 3 w Wilnie, Nr dekr. O.Pers.-12752[47. z dn. 31.VIII. 45 r.

10. Migacz Franciszek, naucz. publ. szk. powsz. Nr 86 w Łodzi, Nr dekr. Os-7981 z dn. 31.VIII. 47 r.

11. Jankowski Marian, naucz. w P. Gimn. i Liceum w Głownie, Nr dekr. Os-7340[47 z dn. 31.III. 47 r.

12. Sławeta Bronisława, naucz. publ. szk. powsz. we wsi i gm. Gidle, pow. radomszczański, Nr dekr. Os-6629[47 z dn. 31.VIII. 47 r.

13. Postułowa Józefa, naucz. publ. szk. powsz. w Dziebałtowie, pow. konecki, Nr. dekr. O.Pers.-14536 z dn. 31.VIII. 47 r.

14. Kubik Konstanty, naucz. publ. szk. powsz. im. św. Kazimierza w Piotrkowie, Nr. dekr. O.Pers.-24398 z dn. 31.VIII. 47 r.

15. Zawadzka Alina, naucz. publ. szk. powsz. Nr 1 w Łęczycy, Nr dekr. Os-14534[47 z dn. 31.VIII. 47 r.

16. Osuchowa Katarzyna, naucz. publ. szk. powsz. w Białej Rawskiej, Nr dekr. Os-10381[47 z dn. 31.VII, 47 r.

17. Hellon Zygmunt, kier. publ. szk. pwsz. w Białaczewie, pow. opoczyński, Nr. dekr. Os-11212[47 z dn. 31.VIII. 47 r.

18. Metelski Aleksander, profesor w Państw. Koed. Gimn. i Lic. im. St. Staszica w Zgierzu, Nr dekr. O.Pers.-12120[47 z dn. 31.VIII. 47 r.

19. Kawałkowski Antoni, naucz. w Państw. Gimn. i Lic. Koed. w Sieradzu, Nr dekr. O.Pers. 17736[47 z dn. 31.VIII. 47 r.

20. Stankiewicz Zygmunt, naucz. w I Państw. Gimn. i Lic. w Tomaszowie-Maz., Nr dekr. O.Pers. 18951*47 z dn. 31.VIII. 47 r.

21. Piotrowiczowa Cecylia, naucz. publ. szk. powsz. Nr 115 w Łodzi, Nr dekr. O.Pers.-14163[47 z dn. 30.IX. 47 r.

22. Kozerzyna Władysława, naucz. szk. powsz. im. Ks. J. Poniatowskiego w Piotrkowie, Nr dekr. O.Pers.-16209[47 z dn. 30.IX. 47 r.

23. Gruszczyńska Janina, naucz. publ. szk. powsz. w Pajęcznie, pow. radomszczański, Nr dekr. O.Pers.-16209[47 z dn. 30.IX. 47 r.

24. Humplowa Janina, naucz. publ. szk. powsz. Nr 3 w Zd. Woli, Nr dekr. O.Pers.-21116[47 z dn. 30.IX 47 r.

25. Orłowski Wiktor, naucz. w Państw. Szkole Techn.-Przem. w Łodzi, O.Pers.-26549[47 z dn. 30.IX. 47 r.

26. Brzozowski Stanisław, naucz. szk. ćwicz. przy Liceum Pedagog. w Łowiczu, Nr dekr. O.Pers.-23990[47 z dn. 31.X. 47 r.

27. Ciesielska Janina, naucz. publ. szk. powsz. Nr 55 w Łodzi, Nr dekr. O.Prs.-26681[47 z dn. 30.XI. 47 r.

28. Hryniewiczowa Maria, naucz. publ. szk. powsz. Nr 50 w Łodzi, Nr dekr. O.Pers.-25629[47 z dn. 30.XI. 47 r.

29. Nowak Andrzej, naucz. publ. szk. powsz. Nr 8 w Zgierzu, Nr dekr. O.Pers.-19060[47 z dn. 30.XI. 47 r.

30. Gabrysiewicz Michał, naucz. publ. szk. powsz. w Markówce, pow. łaski, Nr dekr. O.Pers.-27762[47 z dn. 30.XI. 47 r.

31.Skoczeniowa Maria, naucz. publ. szk. powsz. Nr 2 w Pabianicach, Nr dekr. O.Pers.-28385/47 z dn. 30.XI. 47 r.

32. Długoszewski Stefan, naucz. publ. szk. powsz. w Barczkowicach, gm. Kamieńsk, pow. piotrkowski, Nr dekr. O.Pers.-26420/47 z dn. 30.XI. 47 r.

33. Sapiński Julian, naucz. publ. szk. powsz. w Dąbrówce, gm. Czerniewice, pow. rawski, Dr dekr. O.Pers.-28469/47 z dn. 31.XII. 47 r.

35. Ks. Hamielec Augustyn, naucz. rel. w publ. szk. powsz. Nr 2 w Radomsku, Nr Dekr. O.Pers.-29097/47 z dn. 31.XII. 47 r.

36. Ficka Maria, naucz. w Państw. Koed. Gimn. w Łowiczu, Nr dekr. O.Pers.-25718/47 z dn. 30.XI. 47 r.

37. Krawczyk Aleksander, naucz. w Państw. Koed. Gimn. i Lic. w Łowiczu, Nr dekr. O.Pers.-25720/47 z dn. 30.XI. 47 r.

38. Rosiewicz Alicja, b. naucz. publ. szk. powsz. w Wilnie, Nr dekr. O.Pers.-30069[47 z dn. 30.IX. 46 r.

39. Gordon Adam, b. naucz. publ. szk. powsz. w Piotrkowie, O.Pers.-29222/47 z dn. 31.V. 47 r.

40. Łuczak Adam, naucz. publ. szk. powsz. im. Kr. Jadwigi w Piotrkowie, O.Pers.-30855/47 z dn. 31.I.48 r.

41. Piekarkowa Walentyna, naucz. publ. szk. powsz. Nr 125 w Łodzi, Nr dekr. O.Pers.-29431/47, z dn. 31.XII. 47 r.

42. Bilińska Eugenia, naucz. publ. szk. powsz. w Jesionowie, pow. Łask, Nr dekr. O.Pers.-7718/47 z dn. 31.VIII. 47 r.

43. Czyżykowska Emilia, naucz. publ. szk. powsz. w Skrzynnie, pow. opoczyński, Nr dekr. O.Pers.-30980/47 z dn. 31.XII. 47 r,

44. Wysznacka Emilia, naucz. publ. szk. powsz. Nr 132 w Łodzi, Nr dekr. O.Pers.-31667/47 z dn. 31.XII. 47 r.

45. Boniewicz Aniela, naucz. publ. szk. powsz. Nr 3, w Zgierzu, Nr dekr. O.Pers.-30291/47 z dn. 31.XII. 47 r.

46. Jarzębińska Anna, naucz. publ. szk. powsz. Nr 30 w Łodzi, Nr dekr. O.Pers.-31669/47 z dn. 31.XII. 47 r.

47. Widomski Jan, naucz. publ. szk. powsz. w Januszewicach, pow. opoczyński, Nr dekr. O.Pers.-29553/47 z dn. 31.XII. 47 r.

48. Wajsowa Maria, naucz. publ. szk. powsz. w Ciељdzu, gm. Regnów, pow. rawsko-mazowiecki, Nr dekr. O.Pers.-31243/47 z dn. 31.XII. 47 r.

49. Rudzińska Maria, naucz. publ. szk. powsz. im. św. Kazimierza, Nr dekr. O.Pers.-31247[47 z dn. 31.XII. 47 r.

50. Berhold Adolf, b. naucz. publ. szk. powsz. Nr 55 w Łodzi, Nr dekr. O.Pers.-17510/47 z dn. 31.V. 4 7r.

51. Sroczyński Ludwik, naucz. publ. szkoły powsz. Nr 2 w Ozorkowie, pow. łęczycki, Nr dekr. O.Pers.-33118/46 z dn. 31.XII. 46 r.

52. Kaca Kazimierz, naucz. publ. szk. powsz. Nr 2 w Końskich, Nr dekr. O.Pers.-34042/47 z dn. 31.X. 47 r.

53. Fiszer Wiktoria, naucz. publ. szk. powsz. w Chrząstkowie, gm. Szczerców, pow. łaski, Nr dekr. O.Pers.-34306/47 z dn. 29.II. 48 r.

54. Baran Piotr, naucz. publ. szk. powsz. Nr 2 w Opocznie, Nr dekr. O.Pers.-785/48 z dn. 29.II. 48 r.

55. Durdowa Emilia, b. naucz. publ. szk. powsz. Nr 6 w Łucku, Nr dekr. O.Pers.-33063/47 z dn. 30.VI.47.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Dr Janina Rodziewiczowa

HIGIENA SERCA

Serce jest jednym z najważniejszych narządów w ustroju naszym. Z chwilą bowiem jakichkolwiek objawów chorobowych ze strony serca powstaje cały szereg zaburzeń w organiźmie, a więc: bronchit w płucach, powiększenie i niedomoga wątroby, objawy nieżytowe jelit i inne.

Z chwilą ustania pracy serca kończy się życie organizmu ludzkiego, chociażby wszystkie inne narządy nie podlegały schorzeniom.

Obserwując otoczenie nasze, widzimy, że obecnie spotyka się znacznie więcej ludzi chorych na serce niż za dawnych lat, więcej też mamy przypadków zgonu z powodu choroby serca i to nie tylko w wieku podeszłym, kiedy już serce, latami i pracą sterane, zużyło się, podobnie jak się zużył cały organizm, ale i w wieku młodym i latach średnich.

Umierają na serce ludzie, którzy się wcale na serce nie skarżyli i nie leczyli.

Statystyka potwierdza te obserwacje.

Przyczyny przedwczesnych schorzeń serca i zgonów na serce szukać należy w ciężkich warunkach materialnych i moralnych z czasów okupacji niemieckiej.

Praca, którą wykonywuje serce w zwykłych warunkach życia przy zupełnym spokoju jest olbrzymia. W czasie jednego skurczu (który odczuwamy, jako uderzenie koniuszka serca z lewej strony klatki piersiowej), serce wyrzuca około 6090100 gramów krwi. W ciągu minuty objętość ta wyniesie od 3,5 do 7 litrów. Obliczając przeciętną ilość krwi człowieka na 5 litrów, możemy stwierdzić, że w ciągu doby serce wyrzuci do naczyń krwionośnych 72 hektolitry krwi.

Praca ta, mierzona w jednostkach pracy, wynosi 16.000 kilogramometrów czyli równa się pracy, którą trzeba wykonać dla podniesienia 16.000 kilogramów na wysokość 1 metra.

Gdyby chcieć wykonać w jednej chwili pracę, którą serce wykonywuje w ciągu 60 lat życia człowieka, potrzebaby mieć 4.000.000 doborowo silnych ludzi, a każdy z tych ludzi musiałby podnieść 80 kg ciężar na wysokość 1 mtr.

Tak wielki jest wysiłek serca. A podczas ruchu, albo na skutek silnych wzruszeń, praca ta podwaja się, potraja, a nawet powiększa 5-cio i 10-cio krotnie. Narząd spełniający tak wielki wysiłek, nie może pracować bez wypoczynku. Z drugiej strony wiemy, że serce nie może się zatrzymać. Wypoczynkiem więc serca są te króciutkie pauzy, które obserwujemy pomiędzy jednym a drugim uderzeniem serca. Jednak te króciutkie pauzy w sumie stanowią 14 godzin na dobę. Dzięki tym pauzom ogromnie zmniejsza się praca serca. To też obliczono, że u człowieka 60-letniego, życie którego płynęło spokojnie, serce pracowało tylko 23 lata. Jednakże przy nieuregulowanym trybie życia,

wskutek chorób zakaźnych, a także wysiłków fizycznych i wzruszeń moralnych rytm pracy serca może się zmienić, okresy wypoczynku mogą się zmniejszać, a okresy pracy wzrastać. Wówczas okres pracy serca wyniesie znacznie więcej niż 23 lata w ciągu 60 lat życia. To też ilość lat czyli stopień zużycia i zniszczenia organizmu należałoby mierzyć nie według metryki urodzenia, a w zależności od stanu serca. Bo ono właściwie świadczy o życiowej wartości ustroju. Bodziec do pracy serca leży w samym sercu, dlatego to serce, nawet oddzielone zupełnie od ustroju, tak zwane „serce izolowane", może wykonywać swoją pracę Jednak dla pracy serca w organiźmie żywym, ulegającym rozmaitym wpływom, które powstają bądź to wewnątrz ustroju, bądź w jego środowisku zewnętrznym, koniecznym jest aparat, regulujący pracę serca, jednoczący ją z pracą całego ustroju. Takim aparatem, a raczej centralną jego stacją jest ośrodek, regulujący ruch serca. Ośrodek ten znajduje się w mózgu. Wszelkie bodźce z mózgu do serca przenoszą się za pośrednictwem nerwu, hamującego ruch serca i nerwu, przyśpieszającego ruch serca, który, w razie potrzeby, może wywołać zwiększenie ilości skurczów serca. Podniety do naczyń krwionośnych dochodzą dzięki nerwom zwężającym naczynia i nerwom rozszerzającym naczynia.

Dzięki tym nerwom reguluje się i ułatwia pracę serca. Ilość krwi w naszym organiźmie wynosi przeciętnie 5 litrów i w czasie spokoju lub przy małym ruchu krew jest mniej więcej równomiernie podzielona pomiędzy wszystkimi tkankami naszego ciała. W chwili zaś pracy najwięcej krwi przypływa do narządu pracującego, dzięki rozszerzeniu się jego naczyń krwionośnych, natomiast naczynia innych narządów zwężają się wówczas. Dzieje się to właśnie dzięki obecności w ścianach naczyń odpowiednich nerwów. Zjawiska te stale zachodzą w życiu codziennym, ale nie zdajemy sobie z nich sprawy. Wiemy dobrze, że po obiedzie, zwłaszcza obfitym, ogarnia nas niechęć do pracy, myśli się wolno, jest się sennym. Zjawisko to należy tłumaczyć słabym ukrwieniem mózgu, które powstało dzięki zwężeniu się naczyń mózgowych. Krew bowiem z mózgu a także z innych narządów odpływa do przewodu pokarmowego, który pełni funkcję trawienia.

Dzięki ścisłemu połączeniu z układem nerwowym, serce ma możność przystosowania się do każdych warunków pracy: może więc serce zwiększyć częstość uderzeń wówczas, chociaż przy każdym skurczu będzie wyrzucana ta sama ilość krwi, jednak, dzięki częstszym skurczom, ogólna ilość krwi, wyrzuconej przez serce do naczyń w ciągu minuty wzrośnie.

Ponadto, dzięki zapasowej energii, może serce zwiększyć ilość krwi, wyrzucanej przy każdym poszczególnym skurczu, a więc, zamiast zwykłej ilości 70 gramów, może serce wyrzucić ½ litra krwi do naczyń. Dostosowanie wielkości skurczów serca do tych czy innych warunków pracy zachodzi bardzo szybko i do świadomości ustroju nie dochodzi. W normalnych dla danej jednostki warunkach życia serce jej pracuje z mniejszą siłą i sprawnością niż ta, do której jest ono zdolne. Jak wielką jest ta zapasowa siła każdego serca nie wiemy dokładnie. Możemy ją określić tylko w przybliżeniu, biorąc pod uwagę wpływy dziedziczne, wiek, płeć, budowę ciała, wychowanie, tryb życia.

Jeżeli potrzeba większego wysiłku serca a wysiłek ten nie leży blisko ostatecznej granicy przystosowania serca, albo poza nią, to wysiłek taki nie ma wpływu na serce. Natomiast jeśli wysiłek powtarza się ciągle w ciągu dłuższego czasu, to serce reaguje na niego przerostem mięśnia sercowego, czyli zwiększeniem objętości serca, a więc i zwiększeniem ilości krwi, wyrzucanej przy skurczu serca.

Przerost serca, jako taki, nie jest jeszcze chorobą, mówi jednak o wyczerpaniu części zapasowych sił serca i jego nastawieniu na pewien typ fizycznego wysiłku, stąd też sportowiec, który w granicach swego sportu wykazuje nadzwyczajną sprawność, przy wysiłku w innym kierunku jest mniej wytrzymałym niż nie sportowiec. Zjawisko to wielokrotnie stwierdzono w czasie wojny światowej w czasie marszów na wyżynach górskich, gdzie sportowcy ustępowali w wytrzymałości żołnierzom urodzonym i wyrosłym w nizinach.

Jeśli wysiłek rośnie, przerost serca potęguje się i skala sprawności serca zmniejsza się, a dzieje się to tym łatwiej, im starszy jest wiek osobnika.

U dziecka przy szerokiej tętnicy głównej, elastycznych naczyniach krwionośnych i niewielkim sercu w układzie tętniczym jest niskie ciśnienie i serce pracuje z wielką łatwością. U dorosłych zaś duże serce wtłacza krew w stosunkowo wąskie naczynia. To też wiemy, że dziecko może biegać bez wytchnienia, w okresie zaś wzrostu i dojrzewania dzieci biegają mniej, chętnie nieraz skarżą się na zmęczenie po gimnastyce lub innych wysiłkach fizycznych. Objawy te powstają skutkiem tego, że serce chwilowo nie podąża za rozwojem całego organizmu i jest za małe dla danej pracy. W tym wieku stwierdzamy też często przejściowe zaburzenia w pracy serca.

Ludzie dojrzali, mimo, że serce ich już ma odpowiednią wielkość w stosunku do wzrostu, męczą się przy szybkim ruchu. To też dziecko nadaje się do ćwiczeń szybkościowych, do biegu i wszystkich sportów w tym kierunku.

W wieku dojrzałym właściwsze są ćwiczenia siłowe lub inne, do których nie jest potrzebny zbyt długi lub często powtarzający się szybki ruch. Są tu odpowiednie: pływanie, wiosłowanie, narciarstwo. Rozpoczynanie sportu w wieku starszym jest nieodpowiednie, mamy bowiem znacznie mniejszą skalę przystosowania serca i mniejszą sprawność serca, mamy też mniejsze lub większe zesztywnienie tętnic, dzięki procesowi sklerozy, czyli miażdżycy w organiźmie.

Należy zaznaczyć jednak, że sport, uprawiany przez młodzież, powinien być traktowany jako środek do osiągnięcia pełni rozwoju fizycznego, a nie jako okazja do popisów. Dzięki trenowaniu do konkursów sportowych nieraz w zbyt szybkim tempie i przy nieodpowiednim stanie zdrowia, serce ulega przerostowi i wyczerpuje znaczną ilość swej zapasowej siły, o czym świadczą różne objawy niedomogi mięśnia sercowego tak często spotykane dzisiaj u młodzieży. Należy pamiętać, że zawodowi sportowcy, mimo swojej nieraz imponującej budowy i zdrowego wyglądu, przeważnie są ludźmi o bardzo zniszczonym sercu.

Znacznie korzystniejszy wpływ na serce wywiera gimnastyka, pozwala ona bowiem przez stopniowo odmierzany i dokładnie dostosowany do indywidualności wysiłek ćwiczyć wszystkie grupy mięśni.

Wszystkie zniekształcenia tułowia czy to skutkiem angielskiej choroby, czyli krzywicy, czy skutkiem „szkolnego skrzywienia kręgosłupa" utrudniają pracę serca.

To też postawa prosta i prawidłowa budowa tułowia są konieczne dla normalnej pracy serca.

Pracę serca w wieku starszym utrudnia mała elastyczność naczyń krwionośnych i wysokie ciśnienie krwi, które może powstać skutkiem używania alkoholu, dzięki nadmiernemu paleniu tytoniu, a w bardzo wielkiej ilości przypadków wysokie ciśnienie powodują wpływy psychiczne: szybkie tempo życia częso pełnego niespodzianek i niepewności, troska o rodzinę, osobiste przeżycia i niepokoje — wszystko to fotografuje się w sercu, stanowiąc o częstości jego uderzeń i o wielkości skurczów. Nerwowe zaburzenia w sercu nie są obojętne dla ustroju: przyśpieszając tętno, serce kradnie sobie czas z przerwy wypoczynkowej, skurcze, odbywające się zbyt szybko dostarczają zamało krwi do tętnic, nieraz bardzo mało elastycznych a nieregularnie po sobie następujące, a więc i nierytmiczne skurcze serca mogą trwać dłuższy czas i przy wysokim ciśnieniu krwi w naczyniach ogromnie utrudniają pracę serca. W takim sercu z czasem może nastąpić okres niedomogi i schorzenia mięśnia.

To też chroniąc serce młodzeży przed wyczerpaniem fizycznym, należy pamiętać o wieku i oszczędzać mu wzruszeń psychicznych.

Nie powstrzymamy szybkiego biegu życia, ale dużo możemy zrobić, traktując naszych bliskich serdecznie i wyrozumiale i oszczędzając ich serce tak, jakbyśmy chcieli, żeby oni oszczędzali nasze. To są środki, które każdy może zastosować.

Ludziom ciępiącym na objawy nerwowe ze strony serca należy się dłuższy sen. Głęboki, spokojny i dostatecznie długi sen jest prawdziwym wypoczynkiem dla serca. We śnie bowiem serce pracuje wyłącznie tylko dzięki swoim własnym wewnętrznym podnietom. Ciśnienie krwi obniża się znacznie, a tętno staje się spokojne i wolne. Żeby jednak taki sen nastąpił, zasypiając należy oddalić od siebie wszelkie wrażenia, nie skupiać uwagi na jednej myśli.

Ci zaś, którzy z zawodu swego zmuszeni są do obcowania z wielką ilością ludzi, załatwiają mnóstwo spraw i muszą prowadzić nerwowe, pełne pośpiechu życie, powinni przynajmniej raz do roku wyjechać gdzieś na parę tygodni ciszy i spokoju, gdzie żadne sprawy zawodowe ich nie dosięgną i wypocząć w zupełnym oderwaniu od zwykłej pracy i trybu życia.

Mówiąc o higienie serca, nie sposób pominąć choroby zakaźne, wywołujące schorzenia serca, które potem w postaci „wady serca" zostają na całe życie. Do tych chorób należy gościec stawowy czyli reumatyzm, błonica, czyli dyfteryt, płonica, czyli szkarlatyna, angina i grypa. O ile jednak błonica, płonica i gościec stawowy jako choroby ciężkie są leczone należycie, o tyle na anginę i grypę, o ile nie ma wysokiej temperatury, mało się zwraca uwagi. A tymczasem właśnie te niewielkie anginy, małe bóle reumatyczne często dają groźne schorzenia serca. W okresie początkowym mogą one być zupełnie dokładnie wyleczone. Jeżeli się je pozostawi samym sobie, wywołują one trwałe zmiany w sercu, które pozostają na całe życie. To też nie wolno lekceważyć nawet najmniejszego zaczerwienia gardła. Chory musi być oddany pod opiekę lekarnienia gardła. Chory musi być oddany pod opiekę lekarską, która zadecyduje o kuracji i zaleci odpowiedni tryb życia

W chorobie serca leczenie jest niezbędne. Należy jednak dążyć do zapobiegania powstawaniu schorzeń serca przez uregulowanie trybu życia, zwalczanie nałogów picia i palenia, a przede wszystkim przez szerzenie atmosfery wzajemnej przyjaźni i życzliwości.

Dr Mikinko Franciszek,
lekarz II Państw. Gimnazjum

O WPŁYWIE PALENIA TYTONIU NA ZDROWIE MŁODZIEŻY.

Statystyki wskazują na ciągły wzrost zużycia tytoniu. Fakt ten łączy się znowu z wypowiedziami w czasopismach lekarskich z coraz częstszym występowaniu uszkodzeń w organizmie u palaczy tytoniu. Chociaż zagadnienie to jest często omawiane, nie zawsze napotyka na zupełnie obiektywne stanowisko wśród lekarzy. Różne oceny działania tytoniu i zbyt mały nacisk na szkodliwość jego dla organizmu przyczyniają się do rozpowszechniania nałogu palenia.

Być może nieraz trudno jest o uzasadnioną ocenę w tej sprawie. Zwykle bowiem w życiu mamy do czynienia z równoczesnym wpływem wielu czynników szkodliwie działających na ustrój ludzki. Przy krytycznej jednak ocenie tych szkodliwości i na podstawie badań lekarskich, można dojść do uzasadnionego poglądu, że tytoń ma wybitnie ujemne działanie na ustrój ludzki .

Trzeba się tutaj liczyć z indywidualną wrażliwością organizmu. Wiele osób nie może znosić lokalu zadymionego dymem tytoniowym. Inni znowu palą całe życie od rana do wieczora, nie odczuwając jakichkolwiek zaburzeń ustroju. **Wynika stąd, że nie tyle ilość używanego tytoniu, ile wrażliwość ustroju ma decydującą rolę w powstawaniu zatruć tytoniem.** Jednak nie mamy możności oznaczenia dokładnie tej wrażliwości u ludzi i nie możemy podzielić ich na pewne kategorie podług wrażliwości. W każdym bądź razie wydaje się, że typy o astenicznej, wątłej budowie, a przede wszystkim wagotonicy (są to ludzie raczej powolni, mają skłonność do otyłości, do zimnych i wilgotnych rąk i stóp, łatwo marzną, tętno raczej wolne, skłonność do zaburzeń ze strony przewodu pokarmowego) są najbardziej wrażliwymi na tytoń. Ustalono również, że kobiety ze swoim chwiejnym systemem nerwowym są wrażliwsze od mężczyzn; niestety procent kobiet palących wzrasta w ostatnich latach Niebezpieczeństwo jest specjalnie szczególnie duże dla młodzieży: ustrój rosnący jest specjalnie wrażliwy na działanie trucizn.

Głównym składnikiem szkodliwym tytoniu jest nikotyna. Wysuszone liście tytoniu zawierają od 0,5 do 8 $^0/_0$ nikotyny. Nikotyna należy do najsilniej działających trucizn i już w dawce 0,05—0,1 gr. wywołuje zatrucie śmiertelne w ciągu niespełna jednej minuty. W dymie tytoniowym może się znajdować w setnych lub tysiącznych częściach miligrama.

Eksperymenty na zwierzętach pozwalają nam w dowolnym stadium obserwować działanie nikotyny. Na serce żaby nikotyna działa w ten sposób, że najpierw wywołuje przejściowe zatrzymanie serca przez podrażnienie nerwu błędnego, a następnie szybkie bicie serca, na skutek porażenia nerwu błędnego. **Ogólnym prawem nikotyny byłoby: najpierw podrażnie a potem porażenie komórek nerwowych.**

U ludzi mamy do czynienia z objawami ostrego i chronicznego zatrucia. Ostre zatrucie u tych, którzy palą po raz pierwszy, może wystąpić już po małych dawkach w postaci zaburzeń w tętnie, mdłości, za-

wrotów głowy i biegunki. Najczęściej palacz zaprzestaje palenia tytoniu gdy pojawią się podobne objawy i dlatego zatrucie to przebiega u ludzi naogół niewinnie. Z reguły po długoletnim paleniu następuje pewne przyzwyczajenie i organizm z czasem znosi większe dawki bez wystąpienia ostrych objawów zatrucia. Działanie nikotyny u palących dużo i przez dłuższy okres czasu może objawić się w ogólnym złym stanie odżywiania, w upadku sił, w bladej, szarej i źle ukrwionej skórze, napadowym biciu serca.

Zatrucie nerwu ocznego przejawia się w ograniczeniu ostrości wzroku, chociaż nie ustalono tutaj czy zaburzenie jest wywołane tylko nikotyną czy też przez inne produkty dymu tytoniowego. Wpływ tych pobocznych produktów dymu tytoniowego gra znaczną rolę w powstawaniu cierpień gardła i oskrzeli.

Nikotyna jest jadem neurotropowym, to znaczy działającym przede wszystkim na nerwy. Poprzez system nerwowy może mieć wpływ na naczynia krwionośne i na cały narząd krążenia. Wpływ ten dotyczy przede wszystkim zmian w tętnicach. Główne działanie nikotyny na naczynia krwionośne polega na zwężeniu światła naczyń. W piśmiennictwie lekarskim podają o zwiększeniu się liczby schorzeń naczyń krwionośnych w młodszym wieku życia przede wszystkim u palaczy .

Z ogólnych chorób naczyń krwionośnych wymienia się: nadciśnienie, miażdżycę (sklerozę) oraz dusznicę bolesną.

Godnym uwagi jest fakt, że większość ciężkich uszkodzeń nikotynowych spostrzegana bywa w latach między 40—60 rokiem życia. Zaburzenia czynnościowe serca na tle zatrucia nikotyną z biegiem czasu stają się trwałymi zmianami organicznymi.

Wielkie niebezpieczeństwo palenia polega na tym, że często nawet większe ilości nikotyny doraźnie mogą działać pobudzająco, hamując zmęczenie i w wielu wypadkach przejściowo zwiększając sprawność ustroju. Zjawisko to często jest przyczyną nałogu palenia. Jednakże długoletnie używanie nikotynny skrycie sumuje szkodliwości w organiźmie i ujawnia się dopiero po dłuższym czasie. Działanie nikotyny jest powolne w przeciwieństwie do działania alkoholu, który w dużych dawkach odrazu poraża i obniża zdolność fizyczną i umysłową, pranwdopodobnie dlatego wiele ludzi walczących z alkoholizmem nie stara się walczyć z nałogiem palenia. Powinniśmy prowadzić propagandę zwalczania nałogu palenia nie mniej energicznie, niż się prowadzi walkę z alkoholizmem.

Specjalnym zagadnieniem jest zwalczanie palenia wśród młodzieży szkolnej.

W Higienie Szkolnej pod redakcją Dr Stanisława Kopczyńskiego, wydanej w roku 1933 są następujące zdania o paleniu tytoniu: „Z obserwacyj młodzieży, o ile nie ulegamy złudzeniu, możemy jednak zdaje się, sądzić, że palenie nie jest zbyt rozpowszechnione. Prawdopodobnie stosunki po wojnie uległy poprawie, zwłaszcza wobec bardziej pedagogicznej postawy społeczeństwa w stosunku do dzieci. Z chwilą, gdy na miejsce groźby i kary zastosowano perswazję i większą swobodę tak, że zniknął urok zakazanego owocu, młodzież przestała palić na złość starszym i władzom szkolnym".

Nie rozporządzamy obecną statystyką, dotyczącą palenia tytoniu wśród młodzieży szkolnej. Z obserwacyj wynika jednak, że zwyczaj palenia wśród młodzieży rozpowszechnił się bardzo, jako skutek drugiej wojny światowej i związanych z nią przeżyć.

To też konieczna jest z jednej strony akcja uświadamiająca o szkodliwości palenia tytoniu, z drugiej strony przykład pedagogów i szkolnego personelu lekarsko-higienicznego abstynentów, a nie nałogowych palaczy, jak to często ma miejsce obecnie. Zakaz palenia tytoniu w szkołach też nie przyniesie nikomu szkody. Będzie to przymusowa przerwa w zatruwaniu ustroju. Rozumie się, że o wiele skuteczniej podziała zakaz poparty własnym przykładem.

Bronisław Szwalm

AKCJA WYCIECZKOWA NA WYSTAWĘ ZIEM ODZYSKANYCH Z OKRĘGU SZKOLNEGO ŁÓDZKIEGO.

Kuratorimu Okręgu Szkolnego Łódzkiego przystąpiło do organizacji masowej akcji wycieczkowej dla szkół wszelkich typów w drugiej połowie sierpnia 1948 r.

W tej sprawie wydano specjalny okólnik, zachęcający do organizowania wycieczek na Wystawę

Opracowano program dwudniowej wycieczki. Koszt z noclegiem, wyżywieniem i wszystkimi świadczeniami na jednego ucznia z Łodzi do Wrocławia wyniósł zł. 1.250.—, przy czym w ramach tej kwoty 5 do 10% uczniów mogło jechać bezpłatnie lub ze zniżką, bezpłatnie również brał udział w wycieczce jeden nauczyciel w charakterze opiekuna.

Program i koszty wycieczki podano do wiadomości inspektorom szkolnym i wszystkim szkołom na terenie Okręgu.

Poszczególni inspektorzy szkolni sprawę organizacji wycieczek do Wrocławia omówili na konferencjach rejonowych. Na skutek zabiegów Kuratorium — otrzymano z Ministerstwa Komunikacji 75% zniżkę na przejazd koleją do Wrocławia oraz specjalny pociąg wahadłowy, składający się z 13 wagonów pulmanowskich.

Pierwszy pociąg szkolny uruchomiono w dniu 16 września r. ub., który z Łodzi do Wrocławia przewiózł 1.200 uczniów ze szkół powszechnych, średnich og. i zawodowych. Najliczniejsze grupy wycieczkowe stanowiły następujące szkoły: Szkoła Techniczna ze sztandarem i orkiestrą (500 uczniów i liczne grono nauczycielskie) oraz IV-te Państwowe Gimnazjum i Liceum (473 uczennic i 20 osób personelu nauczycielskiego).

Od 16 września aż do dnia 24 października r. ub. dwa razy w tygodniu, w każdą niedzielę i środę, o godz. 22 min. 15 odjeżdżał ten sam pociąg do Wrocławia, przewożąc tysiące młodzieży z Łodzi i okolicznych powiatów na Wystawę Ziem Odzyskanych.

Przedstawiciel Kuratorium, wiz. Bronisław Szwalm z każdym drugim z kolei pociągiem szkolnym wyjeżdżał do Wrocławia, aby na miejscu kierować ruchem wycieczkowym i jednocześnie przygotować odpowiednie kwatery i wyżywienie dla następnego pociągu.

Po powrocie z wycieczki młodzież, przeważnie zadowolona i pełna wrażeń, zachęcająco wpływała na inne szkoły w Okręgu, co w konsekwencji spowodowało tak duży napływ wycieczek, że trzeba było uruchomić dodatkowe pociągi

Przed odejściem każdego pociągu kierownictwo wycieczki na dworcu podawało przez megafon ostatnie instrukcje i wskazówki w następującej formie :

„Młodzi obywatele!

Za chwilę podstawiony będzie specjalny pociąg szkolny, który zawiezie was do Wrocławia.

Wiem, że niecierpliwicie się już, że chcielibyście jak najprędzej wsiąść do pociągu, pożegnać najbliższych i ruszyć w drogę!

Zanim jednak to nastąpi — chcę Was zapewnić, że wszyscy macie miejsca siedzące zabezpieczone.

W tej chwili podaję do wiadomości szkołom w jakiej kolejności mają zajmować miejsca w wagonach. Wagony oznaczone są numerami, napisanymi kredą.

Do wagonu oznaczonego Nr. 1 wsiadają: szkoły podstawowe Nr 3 i 8, do wagonu oznaczonego Nr 2 wsiadają: II-gie Państw. Gimn. z Łodzi i t .d.

Pierwsi do wagonów wsiadają nauczyciele, którzy rozmieszczą uczniów swojej szkoły, przy czym w każdym przedziale należy lokować po 10 uczniów.

Po podstawieniu pociągu poszczególni kierownicy grup w należytym porządku zaprowadzą młodzież do wyznaczonych wagonów.

Należy się spodziewać, że przejście z dworca do wagonu odbędzie się bez niepotrzebnego zdenerwowania, bez krzyku i hałasu, jak przystało na łódzką, dobrze wychowan ąmłodzież.

Szkoły i uczniowie zanotują sobie Nr Nr swoich wadonów, ponieważ tym samym pociągiem i w tych samych wagonach i przedziałach wracać będziemy z Wrocławia do Łodzi.

Ponieważ po godz. 22-ej obowiązuje cisza nocna, bardzo proszę o odpowiednie zachowanie się w wagonach, aby dać możność przespania się koleżankom i kolegom. Musimy w drodze wypocząć, aby jutro mieć siły do zwiedzenia Wystawy, która przecież jest głównym celem naszej podróży.

Po przyjeździe do Wrocławia, co nastąpi o godz. 6.30 rano, na każdą szkołę oczekiwać będzie przewodnik, który tramwajem odwiezie wycieczkę na kwaterę. Po spożyciu na miejscu śniadania nastąpi zwiedzenie wystawy.

Wystawa jest bardzo ciekawa, w szczególności ta część wystawy, gdzie zgromadzone zostały wspaniałe zabytki starego Wrocławia i Dolnego Śląska.

Miłą atrakcją dla wszystkich będzie przejażdżka statkiem po Odrze, pobyt w Wesołym Miasteczku i zwiedzenie samego Wrocławia

W czasie pobytu na Wystawie proszę trzymać się swoich szkół, gdyż łatwo można się zgubić.

Miejscem zbiórki na Wystawie winna być iglica, widoczna ze wszystkich stron wystawy .

Każda szkoła ustali dokładną godzinę zbiórki, aby w wypadku odłączenia się kogokolwiek od grupy, można było się odnaleźć.

Przed iglicą na ścianie jest wielki zegar, a zatem zbiórka winna odbyć się punktualnie.

Jednocześnie całą młodzież, biorącą udział w wycieczce, bardzo proszę o kulturalne zachowanie się na kwaterach, w tramwajach i na ulicach m. Wrocławia.

Dobry przykład pod tym względem swoim najmłodszym kolegom ze szkół powszechnych da niewątpliwie młodzież licealna i ze szkół wieczorowych.

Wyjazd z Wrocławia nastąpi z dworca Głównego o godz. 20 m. 45.

Zbiórka z lewej strony dworca przed tunelem (w wypadku deszczu w tunelu) o godz. 20.15.

Pociąg przyjedzie do Łodzi następego dnia o godz. 4-tej rano, skąd zamówionymi tramwajami młodzież rozjedzie się do swoich domów.

Na zakończenie życzę wszystkim miłej podróży!

Do zobaczenia się we Wrocławiu!".

W czasie trwania wycieczki zachowanie się młodzieży nie budziło żadnych zastrzeżeń, a wycieczki szkolne z Łodzi doznawały we Wrocławiu miłego przyjęcia: czy to na kwaterach, czy w „Stołówkach", czy też ze strony przewodników, którzy oprowadzali młodzież po Wrocławiu.

Program wycieczki był następujący: godz. 21.30 zbiórka szkół na dworcu Łódź-Kal., a o godz. 22.15 odjazd do Wrocławia. Przyjazd do Wrocławia następnego dnia o godz. 6.12 rano. Na dworcu oczekiwali przewodnicy, którzy tramwajami przewozili młodzież szkolną na kwatery. Po spożyciu śniadania — zwiedzanie wystawy. O godz. 14-tej zbiórka szkół pod iglicą i wymarsz na obiad. Po obiedzie o godz. 16-ej przejażdżka po Odrze ,po czym kolacja i sen dla uczniów szkół powszechnych. Młodzież zaś licealna i ze szkół zawodowych oraz wycieczki nauczycielskie spędzały wieczór w teatrze.

W tym czasie wystawiano „Halkę" i „Straszny Dwór" St. Moniuszki. Obie opery wywarły silne wrażenie na młodzieży, zwłaszcza pochodzącej ze środowisk wiejskich .

Następnego dnia już od rana do godz. 12-ej zwiedzano zabytki starego Wrocławia: Muzeum Historyczne, Ratusz i ruchome schody w Domu Towarowym.

Po obiedzie zwiedzano drugą część wystawy, kupowano pamiątki dla najbliższych oraz beztrosko bawiono się w „Wesołym Miasteczku".

Niektóre szkoły w czasie pobytu we Wrocławiu urządziły przedstawienia w Hali Ludowej.

Szczególnie pod tym względem wyróżniły się: Państwowe Gamnazjum i Liceum im Szczanieckiej w Łodzi i Średnia Szkoła Rolnicza w Dąbrowie Zduńskiej.

Na program tych imprez złożyły się: pieśni, recytacje, tańce łowickie (oberki i mazury) oraz fragment „Wesela Łowickiego" — „A za Łowiczem siedem mil".

Dwa przedstawienia — jedno w Hali Ludowej, a drugie przed pawilonem Samopomocy Chłopskiej wykonane przez szkołę Rolniczą, ściągnęły przeszło 12.000 widzów i dały dużo radości wszystkim wycieczkom, będącym w tym czasie na Wystawie.

Niezależnie od wycieczek dla młodzieży poszczególne Inspektoraty Szkolne organizowały wycieczki nauczycielskie, przy czym Łódź urządziła pięć takic wycieczek, dając możność wszystkim nauczycielom zwiedzenie Wystawy.

Subsydium w wysokości 700.000 zł., jakie zostało przyznane Kuratorium Łódzkiemu na organizację wycieczek do Wrocławia, rozdzielone zostało między zakłady kształcenia nauczycieli, szkoły zawodowe i ogólnokształcące oraz Inspektoraty Szkolne.

Wycieczki organizowane na Wystawę Ziem Odzyskanych cieszyły się przez cały czas dużą frekwencją i dały młodzieży oraz nauczycielstwu dużo korzyści i zadowolenia, co zostanie z pewnością odpowiednio wykorzystane w dalszej nauce i wychowaniu.

Ogółem w wycieczkach, organizowanych przez Kuratorium Łódzkie, wzięło udział 560 szkół różnych typów, 32.6-5 uczniów oraz 3887 nauczycieli.

Poniżej zamieszczona tablica ilustruje liczbę uczniów i nauczycieli poszczególnych powiatów Okręgu Szkolnego Łódzkiego.

Lp.	Powiat	Szkoły ogólnokształcące	Szkoły zawodowe	Zakłady kształcenia nauczycieli	Nauczyciele	Razem
1.	Łódź (miasto)	9.385	5 722	269	1.549	16.925
2.	Łask (Pabianice)	1.903	484	—	260	2.647
3.	Radomsko	1.766	126	—	250	2.142
4.	Łódź (powiat)	795	649	195	266	1.905
5.	Sieradz	1.456	98	67	242	1.863
6.	Łęczyca	1.274	124	137	166	1.701
7.	Końskie	1.410	71	55	120	1.656
8.	Kutno	890	467	—	140	1.497
9.	Piotrków	1.050	140	82	195	1.467
10.	Wieluń	1.055	80	—	141	1.276
11.	Brzeziny	732	262	—	130	1.124
12.	Skierniewice	624	134	—	145	903
13.	Łowicz	198	194	144	106	642
14	Rawa	283	34	—	90	407
15.	Opoczno	172	19	89	87	367
	Ogółem	22.993	8.604	1.038	3.887	36.552

SPROSTOWANIE.

W Dz. Urz. K. O. S. Ł. Nr 1 (styczeń 1949 r.) na str. 22, pod poz. 8 ma być: Zarządzenie Ministra Oświaty z dnia 30 listopada 1948 r.

Na str. 26, w szpalcie drugiej — należy skreślić 35 wiersz od dołu, a mianowicie: 10. Młodszy woźny XII—XI.

Na str. 36, w szpalcie drugiej, w 17 wierszu od dołu zamiast „posiągu", ma być pociągu.

W Dz. Urz. K. O. S. Ł. Nr 1 ze stycznia 1949 r. str. 47, w szpalcie drugiej, w wierszu 31 od góry w zdaniu: „Próbą pojednania zwaśnionych Księgi Pielgrzymstwa" ma być „Próbą pojednania zwaśnionych są Księgi Pielgrzymstwa".

Na str. 48, w szpalcie pierwszej, w wierszu 13 od dołu opuszczono: **„Przyjaciel I:** Pozwól sobie powiewiedzieć, że nie jesteś wynalazcą tej myśli".

WYKAZ

Miejskich Szkół Powszechnych dla dorosłych w Łodzi, które mają nadane uprawnienia szkół państwowych pismem Kuratorium O. S. Ł. z dnia 31. I. 1949 roku Nr V-1090/49 na rok szkolny 1948/49.

Szkoła Nr 3 — Łódź, Nowozarzewska 62
„ Nr 5 — „ Wierzbowa 37/39
„ Nr 7 — „ Próchnika 42
„ Nr 10 — „ Mazowiecka 43
„ Nr 11 — „ Przyszkole 42
„ Nr 12 — „ Jaracza 63
„ Nr 14 — „ Wspólna 5/7
„ Nr 16 — „ Limanowskiego 121
„ Nr 19 — „ Podmiejska 21
„ Nr 24 — „ Tuszyńska 31
„ Nr 25 — „ Kopcińskiego 54
„ Nr 32 — „ Rzgowska 175
„ Nr 33 — „ Trębacka 8
„ Nr 34 — „ 1-go Maja 87
„ Nr 35 — „ Staszica 1/3
„ Nr 44 — „ Rudzka 56 (Ruda Pabianicka)

Naczelnik Wydziału
(—) **Mgr. M. Bartoszek**
Wizytator szkół

Nakładem Wydawnictwa: Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego
Adres Redakcji i Administracji: Łódź, ul. Jaracza 11, tel. 251-72, wewn. 12

Prenumeratę za Dziennik Urzędowy należy uiszczać za pośrednictwem P.K.O. na konto Nr. VII-4530 Komitetu Redakcyjnego Dz. U. K. O. S. Ł.
Abonament roczny wynosi **1000 zł.** Nr pojedyńczy **100 zł.**

D-034691. — **P.Ł.Z.G.** Oddział Nr 9 w Pabianicach, ul. Ks. P. Skargi 40, tel. 76.